

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО ВІДЗНАЧАЄ СВОЄ 60-РІЧЧЯ

СТОР. 2-6

ТИ – ХРАМ НАУКИ
І ОСВІТИ
Й ЗДОРОВ'Я КРАЮ
ОБЕРІГ,
ТИ МОЖЕШ ДУШУ
ОСВЯТИТИ,
ВЕДУТЬ ДО ТЕБЕ
СТО ДОРІГ.
ТВОЇХ ЗДОБУТКІВ
НЕ ЗЛІЧИТИ
Й ЧИСЛА НЕ ЗНАЄШ
НАГОРОД.
ТИ Є ТВОРЦЕМ ІДЕЙ,
ЕЛІТИ,
СВОЇ ЗНАННЯ НЕСЕШ
В НАРОД.

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ПРАКТИКА

№5 (157) 25 ТРАВНЯ
2017 РОКУ

ГАЗЕТА ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ

АНОНС

НАША ПОШТА

АНДРІЙ МИСАК: «МЕЖ ДОСКОНАЛОСТІ НІКОЛИ НЕМАЄ, ЗАВЖДИ Є ДО ЧОГО ПРАГНУТИ ТА РОЗВИВАТИСЯ»

З ЛИСТІВ ПАЦІЄНТІВ

**Андрій БОГАЧ, с. Скорики
Підволочиського району**

«До університетської лікарні потрапив з болем у ділянці серця та високим тиском. Лікарі сказали, що у мене передінфарктний стан. Хочу на сторінках газети щиро подякувати людям у білих халатах, які стільки часу піклуються про моє здоров'я. Мій лікуючий лікар Наталія Мирославівна Вівчар – дуже толерантна, добра та дбайлива, за що їй низький уклін! Слова вдячності й усьому обслуговуючому персоналу кардіологічного відділення.

Нехай усе добре, зроблене з душею та натхненням, повертається до вас сторицею, а кожна мить життя радує своєю неповторністю!

Марія МАЛІНСЬКА, м. Тернопіль:

«Упродовж 11 років я є незмінним пацієнтом відділення гемодіалізу університетської лікарні. Хочу сказати слова вдячності за самовіддану працю, людяність і професіоналізм медичному персоналові цього відділення, яке очолює справжній фахівець Світлана Володимирівна Данилів.

Велике спасибі кажу і лікарям Наталії Марків, Зоряні Літовкіній, Ользі Буштинській, Тетяні Мальській, Мирославі Клим і Мирославі Слободян.

Безмежно вдячна прекрасному складу медичних сестер, які завжди доброзичливі, ніжні, як те сонечко, добрі душею, відкривають двері палати хворих. Хочу згадати добрим словом увесь молодший медичний персонал відділення, який старанно стежить за чистотою».

Андрій МИСАК – доцент кафедри хірургії №1 з урологією та малоінвазивною хірургією ім. Л. Я. Ковальчука, кандидат медичних наук.

ЧИТАЙТЕ
НА СТОР. 8

ЗАХОДЬТЕ НА САЙТ ТДМУ: WWW.TDMU.EDU.UA (ВИДАВНИЦТВО «УКРМЕДКНИГА». ГАЗЕТА «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ЛІКАРНЯ»)

Редактор Г. ШИБАЛІНЧУК Творчий колектив: П. ЛУКАШУК, М. СУСІДКО, М. ВАСИЛЕЧКО Комп. набір і верстка Р. ГУМЕНЮК	Адреса редакції 46001 м. Тернопіль, майдан Волі, 1 тел. 52-80-09; 43-49-56 E-mail hazeta.univer@gmail.com	Засновник: Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського	Видавець: Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського	За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.	Реєстраційне свідоцтво ТР № 482-82Р від 23.03.2010 р., видане головним управлінням юстиції у Тернопільській області	Газета виходить один раз на місяць українською мовою. Обсяг - 3,33 друк. арк. Наклад - 700 прим.	Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському державному університеті ім. І.Я. Горбачевського 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1
--	---	--	---	---	---	---	---

НИНІШНІЙ РІК ДЛЯ НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЮВІЛЕЙНИЙ – ЙОМУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ ШІСТДЕСЯТ. ЯКЩО РОЗГЛЯДАТИ ЦЮ ДАТУ У ФОКУСІ СТОЛІТНЬОЇ ІСТОРІЇ, ТДМУ ЩЕ ДОВОЛІ МОЛОДИЙ, АЛЕ ЗА СВОЇМИ ДОСЯГНЕННЯМИ – ОДИН З НАЙПОТУЖНІШИХ В УКРАЇНІ. З НЕВЕЛИКОГО ПРОВІНЦІЙНОГО ІНСТИТУТУ ВІН ВИРІС У НОВІТНІЙ ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТИПУ. ВИКОНУЮЧИ СВОЮ ОСНОВНУ НАУКОВО-ОСВІТНЮ МІСІЮ, УНІВЕРСИТЕТ ФОРМУЄ ОСОБИСТІСТЬ ОСВІЧЕНОГО, ВІДДАНОГО ПАЦІЄНТУ ЛІКАРЯ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ. ПРО ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНИЙ ЖИТТЄПИС ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. ІВАНА ГОРБАЧЕВСЬКОГО РОЗПОВІДАЄ ЙОГО РЕКТОР, ПРОФЕСОР МИХАЙЛО КОРДА.

– Михайле Михайловичу, вся медична та наукова громадськість відзначає 60-ліття Тернопільського державного медичного університету. Що для Вас, як ректора, означає ця дата?

– Шістдесят років – це слава історія нашого університету. Пройдено великий шлях, сповнений самовідданої праці наших науковців, викладачів, студентів. Для прикладу можна співставити: якщо 1957 року виш налічував 454 студенти, які навчалися на трьох курсах, одного доктора та 25 кандидатів наук, то нині ця цифра зросла у сотні разів. Ми маємо більше ста докторів наук і півтисячі кандидатів наук. Зауважу, що порівняно з усіма ВНЗ України, в тому числі й медичними, якісний склад у нашому університеті найкращий. За шість десятиліть ми здобули безцінний досвід та маємо чималі досягнення в навчальному процесі, в науці, у становленні на міжконтинентальних теренах. Примітно, що останніми роками наш університет серед 18 медичних закладів України за результатами зовнішнього державного тестування («Крок-1», «Крок-2», «Крок-3») входить до першої «п'я-

ІНТЕРВ'Ю

РЕКТОР ТДМУ МИХАЙЛО КОРДА: «ЯКЩО ВСІ ВИТРАЧЕНІ ЗУСИЛЛЯ ПРАЦЮЮТЬ НА РЕЗУЛЬТАТ, ТО ЦЕ ДОБРИЙ СТИМУЛ РУХАТИСЯ ВПЕРЕД»

тірки» і часто займає перші місця. Ми утримуємо перші позиції в рейтингу лідерів закладів вищої освіти в Україні серед медичних вишів.

Хочу зазначити, що з кожним роком зростає кількість іно-

ших медичних закладів ввели матрикули практичних навичок, які мають цілком реальне підґрунтя в освоєнні практичних навичок на додипломному рівні. Впродовж років у навчальному процесі використо-

земних студентів. Тернопільський медуніверситет вже став альма-матір'ю для 1564 осіб з 60 країн світу. Уклали угоди з навчальними закладами Республіки Польща, отож нині діє програма отримання двох дипломів (українського та європейського) для бакалаврів і магістрів – студентів навчально-наукового інституту медсестринства ТДМУ. Примітно, що в нашому ННІ медсестринства діє єдина в Україні та на просторах колишнього СНД дистанційна програма навчання для медсестер-бакалаврів та медсестер-магістрів. Наш університет надав можливість викладачам багатьох дисциплін пройти стажування у найкращих медичних університетах США та країн Євросоюзу й запозичити найкращі із зразків зарубіжної практики. Одним з таких проєктів було створення в нашому закладі власного Центру незалежного тестування студентів, за аналогією того, який діє у Віденському медуніверситеті. Примітно, що викладач у такому випадку не має жодного стосунку до оцінки. Це дає можливість цілковито знівелювати корупційні аспекти. Багато уваги приділяємо й методикам освоєння студентами практичних знань та умінь. Задля цього ми чи не єдині з вітчизняних ви-

вємо об'єктивний структурований клінічний іспит, який демонструє рівень освоєння практичних навичок.

– Останніми роками ТДМУ помітно оновився ззовні, приємно спостерігати, як облаштували приміщення кафедр, підрозділів, внутрішній дворик адмінкорпусу вже в європейському дизайні, змінилося й внутрішнє наповнення. Що є предметом вашої особистої гордості?

– Ясна річ, ремонтні роботи, реконструкція корпусів і приміщень ТДМУ дуже потрібна справа, але ми оновлюємо й матеріальну-технічну базу. Скажімо, тільки за два минулі роки закупили новітньої, зокрема, й комп'ютерної техніки на десятки мільйонів гривень. Лише торік наш парк комп'ютерних машин поповнився на 250 персональних комп'ютерів, нині триває черговий тендер на придбання ще 200. Нещодавно закупили інтерактивні дошки SMART та підручники. Одночасно продовжуємо технічне переоснащення наших лекційних залів. Кожна аудиторія, кожне робоче місце студентської групи повинні бути обладнані відеосистемою та відеопроєктором, під'єднаними до Інтернету.

Здійснилася нарешті й мрія багатьох років – на початку квітня відчинив двері стоматологічний відділ, який є структурним підрозділом майбутньої університетської клініки. Там, до речі, зараз активно ведуть реконструктивні та облаштувальні роботи. Примітно, що стоматологічні послуги студенти та викладачі надаватимуть безкоштовно, пацієнтів консультоватимуть професори, доценти й інші фахівці ТДМУ. Серед запропонованих послуг – санація ротової порожнини, профілактична гігієна порожнини рота, прицільне рентгенологічне та ортопантомографічне дослідження щелепно-лицевої ділянки, лікування карієсу та його ускладнень, хвороб пародонта, захворювань слизової оболонки порожнини рота. У стоматологічній клініці робитимуть операції з видалення зубів, також фахівці здійснюватимуть протезування коронками та протезами.

Принадно хочу похвалитися й нашою бібліотекою, яка нині достеменно змінила свій імідж. Модернізували її відповідно до вимог сучасності. Щодня книгозбірня обслуговує сотню студентів і викладачів. Таке враження, що вона вийшла за рамки читальні й стала культурним та науковим центром, в який вдихнули нове життя. Нині там працюють сучасна читальна зала, оснащена новітньою технікою, та бібліотечні фонди з останніми новинками медичної літератури. Це місце, де викладачі та студенти часто проводять літературні вечори.

Серед проєктів, які нам вдалося зреалізувати, є й такі, що неозброєним оком важко помітити. Для прикладу, університет отримав ліцензію на підготовку лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, бакалаврів-фахівців з фізичної реабілітації та магістрів – фізичних терапевтів і ерготерапевтів. У виші відкрили PhD-програми за усіма спеціальностями, зараз ведемо відповідну роботу, аби затвердити PhD-програму з медсестринства. У той час, коли багато уні-

верситетів згортають свою діяльність, ми, навпаки, розширили ліцензію, збільшивши перелік спеціальностей. Зріс у нас й набір студентів – із 500 до 750 першокурсників. Відтак виникла потреба у новому корпусі, який відкрили на вулиці Дорошенка в Тернополі. Загалом нині в Тернопільському державному медичному університеті навчається 5,5 тисяч студентів.

– Тернопільський медичний університет уже кілька років утримує перші позиції рейтингу лідерів закладів вищої освіти в Україні. Складається враження, що й проблем жодних немає?

– Навпаки, проблем є багато, але й завдань чимало, та й перешкод вистачає. Я не зустрічав людей чи навчальних закладів, яким щось далося легко. Як казав хтось з великих, життя складається з розчарувань. Проблеми є у кожного, тому труднощі – це норма життя. Хочу зауважити, що цього року у нас завершується дія Концепції розвитку університету, за якою ми працювали впродовж п'ятиріччя. Сподіваюся, що вже з нового навчального року розробимо та подамо на широке обговорення колективу вишу новий документ. Це буде своєрідний орієнтир нашої діяльності, де зможемо визначити проблемні питання, перспективні завдання, які маємо вирішувати наступні п'ять років. Проблем є чимало. Найперша серед них – це об'єктивізація якості навчання студентів. Ні для кого не є таємницею, що зараз наше профільне Міністерство ініціює оцінювання студентів за «Кроками» за допомогою американських тестів. Тому вже зараз потрібно провести велику підготовчу роботу й продумати, як в університеті запустити цей процес. Маємо забезпечити доступ студентів до новітньої літератури, важливо створити умови, аби вони могли освоїти міжнародні протоколи діагностики й лікування хвороб та інше.

(Продовження на стор. 3)

(Закінчення. Поч. на стор. 2)

Це великий пласт роботи для викладачів і студентів, але якщо осилимо ці інновації, то це буде велика справа модернізації медичної освіти, яка, певна річ, повинна відповідати міжнародним стандартам. Сучасний світ нині вимагає міграції студентів, вільного пересування лікарів для співпраці із зарубіжними колегами, і без сучасної, адаптованої до світової, навчальної системи — не обійтись.

— Є нарікання, що теперішній студент-медик відірваний від практики. З університетськими лікарнями в країні проблема, з доступом студента до пацієнта — також. Що можна запропонувати, щоб теорія більше підкріплювалася практикою?

— Найперше, хочу наголосити, що особливих проблем у цьому вимірі не відчуваємо, в нашому університеті завжди були створені умови доступу до пацієнта — і тоді, коли я сам був студентом, і коли обійняв посаду декана. Але часи, яка кажуть, змінюються, нас очікує запровадження страхової медицини, яка дещо змінить і в цьому обширі, тому й надалі маємо активне співробітництво з університетською лікарнею. Нині заклад функціонує добре, переконалися в тому, що цей шлях виправданий. Така модель ділового партнерства зараз, вважаю, цілком прийнята й для інших українських медичних вишів. Поряд з медичним обслуговуванням, це дуже потужна база для навчання та виконання наукових розробок. Університетська лікарня — це багатопрофільний «механізм» на 650 ліжок і, зрозуміло, університет був би не в силі утримувати такий потужний заклад, а тому та модель кооперативного співробітництва з медичним закладом, яка вже відпрацьована, нас цілком задовольняє. Розгорнули там 12 клінічних баз, де сконцентровані високопрофесійні кадри університету, щороку поліпшуємо оснащення кафедр сучасним діагностичним обладнанням, аби студенти могли користуватися тією ж апаратурою, що використовують у медичних закладах. Уже на цей рік запланували для кафедр оториноларингології, офтальмології, та нейрохірургії закупити медичної апаратури на 40 тисяч євро. Багато розмаїтої медтехніки придбали й для кафедри функціональної діагностики та клінічної патофізіології ТДМУ,

РЕКТОР ТДМУ МИХАЙЛО КОРДА: «ЯКЩО ВСІ ВИТРАЧЕНІ ЗУСИЛЛЯ ПРАЦЮЮТЬ НА РЕЗУЛЬТАТ, ТО ЦЕ ДОБРИЙ СТИМУЛ РУХАТИСЯ ВПЕРЕД»

де й пацієнти університетської лікарні мають можливість пройти безкоштовні інструментальні обстеження. Щоправда, є деякі проблеми, передовсім вони пов'язані з можливістю вкладати кошти в розвиток лікарні. Наші намагання повноцінно спрямовувати державні кошти на клінічні бази університету стримує Бюджетний кодекс, який не дозволяє фінансування з різних джерел. Це означає, що закупити апаратуру чи техніку для кафедр, яку б використовували у навчанні студентів, нам дозволено, а от провести ремонтні роботи чи якусь реконструкцію вже — зась. Скажімо, маємо такий задум вибудувати над четвертим, хірургічним корпусом ще один поверх, і компактно розмістити там усі хірургічні кафедри, навіть лист з цього приводу в МОЗ надсилали, але безрезультатно. Були й неодноразові спроби подати до Верховної Ради пропозицію внести певні зміни до бюджетного законодавства, але, як бачите, жодних зрушень не відбулося.

Узагалі ж щодо освоєння студентами практичних навичок, покращення сфери їхньої професійної компетентності, то задля цього в нашому університеті не так давно відкрили Центр симуляційного навчання. Відомий ще з радянських часів вислів «навчатися біля ліжка хворого» із запровадженням страхової медицини вже відходить у минуле, бо маємо забезпечити пацієнтові певні стандарти, що не передбачають огляд чи якісь маніпуляції, які проводитиме студент. І тому чи не найкращий вихід з цієї ситуації — симуляційне навчання. Усім викладачам відомо, що під час навчального процесу студенти не завжди мають можливість відпрацювати велику кількість певних маніпуляцій. Вони відчувають нестачу тематичних пацієнтів, а також існують й етико-деонтологічні обмеження у взаєминах між студентом та пацієнтом у клініці. Усі ці проблеми допомагає розв'язати Центр симуляційного навчання, який сприяє засвоєнню знань та відпрацюванню різних клінічних навичок завдяки використанню манекенів-симуляторів, тренажерів і стандартизованих пацієнтів. Європейський Союз

виділяє чималі кошти для облаштування симуляційних центрів при медичних університетах. В нашому виші процес симуляційного навчання практичних навичок у студентів зорганізовано силами університету. В межах України ми є одними з кращих і маємо наміри розширювати можливості цього Центру й наближати його до світових стандартів.

І надалі плануємо розвивати та утримувати наші навчально-практичні центри первинної медико-санітарної допомоги, які діють на теренах області. Наразі вони діють у селах Зарубинці Збаразь-

культетах та за участі студентського самоврядування. 26 червня об 11 годині в палаці культури «Березіль» ім. Леся Курбаса відбудеться урочиста академія, відтак студенти зорганізують флешмоб, а потім святкування триватимуть у «Червоній калині». На відзначення ювілею нашого закладу запросили кращих випускників усіх років, знаних у медичній науці та практиці особистостей, надіслали запрошення й ветеранам ТДМУ. Очікуємо в гості закордонні делегації.

— Сьогодні ви — відомий вчений, ректор одного з найпрестижніших ВНЗ Ук-

а отримувати задоволення від творчого процесу.

— Уже два роки очолюєте Тернопільський медичний університет ім. І. Горбачевського. Чи гадали, будучи студентом, що колись станете його ректором?

— Не мріяв, і в подумках не було стати вченим. Коли завершував навчання, то одразу ж на субординатурі визначився зі спеціальністю, хотів стати хірургом. Ходив на операції, ночами чергував у лікарні. Але коли 1988 року мені запропонували залишитися в інституті та займатися науковою роботою, то обміркувавши всі «за» та «проти», погодився на такий варіант. Спочатку, гадав: напишу дисертацію за два роки, отримаю вчений ступінь кандидата наук, відтак поїду на місце призначення працювати хірургом. Усе так і склалося: захистив дисертацію, знайшов місце праці в одній з Львівських лікарень, але попрацювати практичним хірургом так і не вдалося — три роки змушений був відпрацювати навчання у державній аспірантурі, а згодом уже й залишився в науці. Мабуть, таким було веління долі. Взагалі ж мене завжди цікавило широке коло наукових питань. Вважаю, що справжній вчений повинен бути багатограним фахівцем, цікавою особистістю, лише тоді можливий рух і вагомі кроки вперед. Сучасна медицина може розвиватися тільки у квінтесенції дотичних до неї інших царин науки.

— Що для вас є найбільш цінним та хто надихає в житті?

— У моєму житті найбільшою цінністю є моя репутація і я нею дуже дорожу. Як сказав хтось з великих, наші цінності — то наша доля, бо слід, який залишимо на землі, народжується з наших помислів — творити добро, допомагати людям і бути відданим професії. Надихають у житті — моя родина, якій присвячую, на жаль, дуже мало часу, спілкування з давніми та відданими друзями й студентська молодь.

Розмову вела
Лариса ЛУКАЩУК

раїни, педагог. В якій іпостасі почуваетесь найкраще?

— Для мене вони всі нероздільні та гармонійно поєднані. Вже два роки я на посаді ректора й мене дуже захоплює сам процес, тим більше, що є реальні зміни в університеті, які приносять користь студентам, викладачам і взагалі багатьом людям. Майже 90 відсотків мого часу забирає адміністративна робота, але це дуже цікава справа, особливо, коли вдається щось зробити й можна побачити, як змінюється, розвивається наш університет. Але й читання лекцій, педагогічну роботу, відколи став ректором, не полишив, студенти зацікавлені слухають мої лекції, і хіба це може не тішити? Пізно ввечері доводиться вчитувати роботи своїх дисертантів, отож дуже шкодую, що день такий короткий і так небагато часу можу їм приділити. Коли відчуваєш, що всі витрачені зусилля працюють на результат, то це є гарним стимулом рухатися вперед. Головне не думати про славу чи почесні,

— Як університет готується до ювілею, які заходи планують зорганізувати в рамках святкування?

— План заходів затвердили ще торік і розмістили на офіційному сайті університету. По суті, всі з них вже втілені — це і зустрічі студентів з ветеранами-викладачами нашого вишу, і вечори спогадів, круглі столи та багато інших заходів, які відбулися на кафедрах, фа-

ПІДСУМКИ

ЗВЕРШЕННЯ ТА ЗДОБУТКИ ТДМУ

1. Перше місце у галузевому рейтингу Міністерства охорони здоров'я України серед вищих медичних навчальних закладів 2014 та 2016 рр.

2. Перше місце у загальному рейтингу вищих медичних навчальних закладів України за версією Міжнародного освітнього порталу «4 International Colleges & Universities» 2016 р.

3. Один з кращих університетів у рейтингу прозорості діяльності за версією Аналітичного центру CEDOS серед вищих навчальних закладів України 2016 р.

4. Ініціатор та один із засновників Міжнародного науково-освітнього інноваційно-технологічного консорціуму вищих медичних навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів фізичного виховання та спорту 2012 р.

5. Один з 10 навчальних закладів України та єдиний з медичних вищих навчальних закладів України, що є учасником проекту сприяння академічній доброчесності в Україні – Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project (SAIUP) з 2016 р.

6. Відсотковий склад викладачів університету з науковим ступенем – 92,87 % – найвищий серед медичних навчальних закладів України.

7. Керівниками Міністерства охорони здоров'я України у різні роки були наші випускники:

В. І. Мальцев – заступник міністра охорони здоров'я України (1991–1994 рр.), міністр охорони здоров'я України (липень 1994 р. – серпень 1994 р.);

В. В. Шафранський – заступник міністра охорони здоров'я України (жовтень 2015 р. – квітень 2016 р.), тимчасово виконував обов'язки міністра охорони здоров'я України (квітень 2016 р. – липень 2016 р.);

С. В. Шевчук – державний секретар Міністерства охорони здоров'я України (липень 2001 р. – квітень 2002 р.);

В. Л. Весельський – заступник міністра охорони здоров'я України (вересень 1998 р. – січень 2000 р.), перший заступник міністра охорони здоров'я України (листопад 2005 р. – травень 2006 р.).

8. Випускник університету В. І. Цимбалюк – чинний президент Національної академії медичних наук України з 2016 р.

9. Троє викладачів – члени-кореспонденти Національної академії медичних наук України: І. С. Сміян (1994 р.), Л. Я. Ковальчук (2003 р.), М. А. Андрейчин (2007 р.).

10. Двоє викладачів університету отримали почесне звання «Заслужений працівник вищої школи Української РСР»: М. П. Скакун (1982 р.), І. С. Сміян (1986 р.).

11. Троє викладачів нагороджені нагрудним знаком «Відмінник освіти України»: І. Р. Мисула (2001 р.), Л. В. Кравчук (2001 р.), О. Р. Луців (2008 р.).

12. Один викладач отримав почесне звання «Заслужений працівник освіти України»: М. С. Гнатюк (2016 р.).

13. Дванадцять працівників університету отримали почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України»: М. А. Андрейчин (1995 р.), Л. Я. Ковальчук (1996 р.), Я. І. Федонюк (1996 р.), М. І. Швед (1997 р.), С. Н. Вадзюк (1999 р.), О. О. Маркова (2000 р.), С. В. Хміль (2004 р.), С. І. Сміян (2004 р.), С. І. Шкробот (2006 р.), В. В. Бігуняк (2008 р.), І. Я. Дзюбановський (2012 р.), М. М. Корда (2017 р.).

14. Один працівник університету отримав почесне звання «Заслужений працівник охорони здоров'я України»: В. В. Файфура (2011 р.).

15. Троє викладачів отримали почесне звання «Заслужений лікар України»: Ю. С. Семенюк (1995 р.), В. Д. Пришляк (1998 р.), В. О. Шідловський (2006 р.).

16. Четверо працівників університету отримали почесне звання «Заслужений винахідник України»: О. М. Єдинак (1986 р.), О. С. Луцук (2006 р.), В. В. Дем'яненко (2011 р.), І. Й. Галайчук (2015 р.).

17. Один працівник отримав почесне звання «Заслужений економіст України»: В. С. Коломийчук (2000 р.).

18. Троє викладачів – лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки: С. А. Сморщок (1982 р.), В. В. Бігуняк (2002 р.), В. О. Шідловський (2011 р.).

19. Один викладач – лауреат премії Президента України для молодих вчених: Г. І. Фальфушинська (2012 р.).

20. Двоє співробітників – лауреати премії Національної академії наук України для молодих вчених: Г. І. Фальфушинська (2014 р.), Л. Л. Гнатишина (2014 р.).

21. Троє викладачів – стипендіати програми імені Фулбрайта: І. Й. Галайчук (1999-2000 рр.), М. В. Дорошенко (2013-2014 рр.), Г. І. Фальфушинська (2015-2016 рр.).

22. Вісім працівників – лауреати конкурсу «Людина року» (Тернопільщина): Л. Я. Ковальчук (2001 р.), І. Я. Дзюбановський (2007 р.), О. Л. Ковальчук (2007 р.), М. А. Андрейчин (2009 р.), В. М. Флехнер (2011 р.), В. Д. Пришляк (2012 р.), О. І. Березовський (2013 р.), А. І. Цвях (2016 р.).

23. Один працівник університету носить звання «Почесний громадянин Тернополя»: В. В. Бігуняк (2003 р.).

24. З часу заснування навчального закладу, крім медичного, створено ще п'ять факультетів: удосконалення лікарів (1979 р.), медсестринський (1995 р.), фармацевтичний (2000 р.), стоматологічний (2004 р.), іноземних студентів (2006 р.).

25. З часу заснування створено шість навчально-наукових інститутів: медико-біологічних проблем (2005 р.), моделювання та аналізу патологічних про-

цесів (2005 р.), морфології (2005 р.), фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М. П. Скакуна (2005 р.), медсестринства (2005 р.), післядипломної освіти (2013 р.).

26. Ліцензовано та акредитовано 46 спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців, з них: на додипломному рівні – 13, на післядипломному рівні – 33.

27. Єдиний університет в Україні, в якому запроваджено дистанційну форму навчання для іноземних і вітчизняних медсестер-бакалаврів та медсестер-магістрів (2008 р.).

28. Запроваджено нові технології навчання: незалежне тестування знань студентів – з 2006 р., дистанційний контроль знань студентів на основі платформи «Moodle» – з 2006 р., матрикул практичних навичок – з 2006 р., об'єктивний структурований клінічний іспит – з 2008 р.

29. Університет започаткував

ного закладу вийшли друком 253 монографії.

37. Створено та функціонують три навчальних і три історичних музеї: навчально-біологічний музей імені І. І. Яременка кафедри медичної біології (1957 р.), музей кафедри анатомії людини (1957 р.), музей кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини (1957 р.), музей історії Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (1982 р.), історичний музей-садиба академіка І. Я. Горбачевського (2004 р.), музей члена-кореспондента НАМН України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Ковальчука Леоніда Якимовича (2015 р.).

38. Відкрито навчальний ботанічний сад лікарських рослин 1992 р.

39. З часу заснування на базі університету проведено майже

програму отримання двох дипломів (українського та європейського) студентами навчально-наукового інституту медсестринства за освітніми рівнями «бакалавр» і «магістр» з 2017 р.

30. З часу заснування навчального закладу в 10 разів зросла кількість студентів, в тому числі у 8 разів – іноземних.

31. В університеті функціонує єдиний в Україні Навчально-тренувальний центр з екстреної медичної допомоги, медицини катастроф і військової підготовки (з 2003 р.), де здійснюють підготовку офіцерів медичної служби запасу.

32. Відкрито навчально-практичний центр симуляційного навчання (2016 р.).

33. В університеті створено один з найкращих серед вищих навчальних закладів України вебпортал навчальних ресурсів, що містить понад три терабайти інформаційного ресурсу (2007 р.).

34. Створено майже 1,5 тисячі відеолекцій для навчання студентів за дистанційною формою та розпочато їх використання з 2012 р.

35. З часу заснування співробітники навчального закладу написали 243 підручники, 368 навчальних посібників, 16 словників, 32 атласи.

36. З часу заснування навчаль-

50 Всеукраїнських студентських олімпіад.

40. На базі університету проведено 17 Всеукраїнських навчально-методичних конференцій зі стратегії розвитку медичної та фармацевтичної освіти у ВМ(Ф)НЗ України.

41. На базі університету проведено майже 1000 наукових форумів міжнародного та всеукраїнського рівнів.

42. При університеті створено власне видавництво «Укрмедкнига» 1997 р., з часу існування якого вже видано майже 650 одиниць книжкової продукції загальним тиражем понад 350 тисяч примірників.

43. Видають 12 наукових журналів, представлених на платформі Open Journal System (OJS), що ввійшли до Переліку фахових видань України.

44. З часу заснування навчального закладу викладачі захистили майже 1000 дисертаційних робіт, у тому числі близько 200 докторських дисертацій.

45. Відкрито три спеціалізовані вчені ради, які проводять захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з 8 спеціальностей, наукового ступеня кандидата наук – з 10 спеціальностей.

46. В університеті створені та функціонують п'ять атестованих науково-дослідних лабораторій.

47. При університеті функціонує навчально-оздоровчий комплекс «Червона калина», створений 2003 р.

48. Засновано комунальний заклад Тернопільської обласної ради «Тернопільська університетська лікарня» на базі обласної лікарні 2009 р.

49. Створено стоматологічне відділення університетської клініки 2015 р.

50. Створено п'ять навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги: с. Зарубинці Збараського району (2010 р.), с. Гнилиці Підволочиського району (2010 р.), с. Великий Говилів Тернопільського району (2011 р.), с. Увисьла Густинського району (2011 р.), с. Кокошинці Густинського району (2011 р.).

51. Диплом університету отримали 23 005 вітчизняних студентів, у тому числі: 16 886 – лікарів; 927 – лікарів-стоматологів; 2835 – провізорів; 2357 – медичної сестри.

52. Диплом університету отримали 211 іноземних студентів з понад 60 країн світу, у тому числі: 916 – лікарів; 172 – лікарів-стоматологів; 149 – провізорів; 874 – медичної сестри.

53. Понад 42 тисячі лікарів і майже 10 тисяч інтернів підвищили свою лікарську майстерність та кваліфікацію на факультеті післядипломної освіти.

54. Університет успішно співпрацює з 54 закордонними партнерами з 21 країни світу.

55. Університет – учасник 9 міжнародних програм: Matra з 2007 р., BUPAS з 2011 р., Erasmus Mundus Medea з 2013 р., Erasmus+ з 2014 р., POLBUCAN з 2014 р., Polonez з 2015 р., Mevlana з 2015 р., Horizon-2020 з 2015 р., Cross-border Co-operation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020 з 2016 р.

56. Член Європейської асоціації університетів з 2015 р.

57. Приєднався до Великої хартії університетів з 2016 р.

58. Учасник Балтійської університетської програми Baltic University Programme (BUP) з 2016 р.

59. Уперше серед медичних навчальних закладів України 2006 р. започатковано проведення щорічних Міжнародних студентських літніх шкіл.

60. Університет започаткував і продовжує співпрацю з такими міжнародними організаціями: World Health Organization, UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), ECFMG (Educational Commission for Foreign Medical Graduates), FAIMER (The Foundation for Advancement of International Medical Education and Research (Distance Learning)), AIESEC (Association for the International Exchange of Students in Economics and Commerce), DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), European Resuscitation Council.

ЯК ВІДЗНАЧАВ СВОЇ ЮВІЛЕЇ МЕДУНІВЕРСИТЕТ

Тернопільський державний медичний інститут було відкрито 12 квітня 1957 року згідно з Постановою Ради Міністрів УРСР № 343. Тому першим ювілейним роком став 1967-й. Керівництво молодого вишу було зацікавлене в тому, щоб підбити підсумки його діяльності за 10-річний період і належним чином представити їх Міністерству та місцевій владі. До цієї дати запланували низку заходів, які знайшли відображення в гарно оформленому, як на той час, ювілейному «Запрошенні».

Найважливішою складовою ювілейних урочистостей було розширене засідання вченої ради, яке відбулося 13 квітня в актовій залі інституту разом з представниками громадських і партійних організацій. До програми засідання ввійшли: а) доповідь ректора, доц. П.О. Огія «Десять років діяльності Тернопільського медичного інституту»; б) доповідь проректора з навчально-наукової частини, проф. О.А. Яроша «Підсумки за 10 років і перспективи наукової діяльності колективу інституту»; в) оголошення наказу ректора, присвяченого ювілею інституту (доц. І.О. Ситник).

Вітальний адрес міськкому партії та міськвиконкому зачитав і передав ректорові перший секретар міськкому О.Є. Церковнюк. Від імені Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту привітав доц. А.О. Щербаків — декан філіалу, колишній співробітник кафедри біохімії нашого інституту. Від членів вченої ради виступив перший та найстаріший тоді професор нашого навчального закладу А.Г. Мартинюк. Голова місцевому, доц. А.М. Фадєєв оголосив рішення місцевому та наказ про заохочення кращих працівників інституту. Вітальні телеграми надійшли від колеги МОЗ України, Одеського медінституту, Київського облздороввідділу, колективу медпрацівників Заліщицького району, колективу Підволочиської ЦРЛ, перших випускників інституту і т. д. Обласна газета «Вільне життя» тоді не проходила про цю подію жодним словом.

Ювілейне «Запрошення» мало ту особливість, що в ньому у стислій формі було представлено найважливіші події в навчальній, науковій та адміністративно-господарській діяльності інституту протягом минулих 10 років. За цей час було побудовано та освоєно для занять новий морфологічний корпус (1959). Більшість клінічних кафедр розмістили в обласній лікарні й пологовому будинку (1959). Клінічною базою радіології та рентгенології став новозбудований радіологічний корпус обласної лікарні (1966).

Було здано до ладу новий будинок віварію (1964). Відкрито ще два гуртожитки для студентів: третій — на вул. Чехова (1958), четвертий — на вул. Клінічній (1962).

До ювілею було видано книжку під назвою «Десять років Тернопільського державного медичного інституту. (1957-1967)».

ТДМІ, оповідання, вірш, пісню, художню картину; підготувати й видати масовим тиражом проспектом «Тернопільський медичний інститут»; створити музей історії ТДМІ; випустити ювілейний значок.

11 квітня адміністрація інституту організувала урочистий вечір в обласній філармонії. Було уза-

боришківці Борщівського району двічі Герой Соціалістичної Праці Є.О. Долинюк.

Уперше до ювілейної дати випустили пам'ятний нагрудний значок. Виготовили його на виробничому об'єднанні «Ватра» у кількості 800 екземплярів (замість замовлених 2500). Значки пофарбували та покрили лаком в будинку побуту «Пенза» (тепер — «Роксолана»). Надалі випуск ювілейних значків став традицією.

До 30-річчя інституту адміністрація організувала зустріч співробітників, студентів і випускників у палаці культури «Октябрь» (11 квітня). На кафедрі розіслали привітання, де було сказано: «Бажаємо Вам міцного здоров'я, щастя, творчих успіхів і будемо раді разом відсвяткувати наше 50-ліття у квітні 2007 року».

До ювілею також випустили значок за ескізом І.О. Юхимця. Його виготовили на виробничому об'єднанні «Тернопільський комбайновий завод імені XXV з'їзду КПРС» у кількості 500 екземплярів.

30 січня 1997 року напередодні 40-річчя Тернопільського медінституту Кабінет Міністрів Укра-

Урочисте засідання, присвячене 20-річчю інституту (11 квітня 1977 року)

Видання розпочинається ґрунтовною статтею ректора інституту, докт. мед. наук П.О. Огія. Відтак йдуть короткі нариси історії 32 кафедр і двох окремих курсів, перелік виданих збірників наукових праць, бібліографія опублікованих робіт співробітників. За 10-річний період було видано 17 наукових збірників, у тому числі 11 загальноінститутських, а також матеріали п'ятої (1962), шостої (1963), сьомої (1964), восьмої (1965) та дев'ятої (1966) наукових студентських конференцій, тези доповідей наукової конференції молодих вчених (1965), матеріали першої наукової конференції кафедри судової медицини (1965). Бібліографічний опис містить 1884 роботи.

15 квітня в ауд. № 3 відбувся святковий вечір спогадів, на який були запрошені досвідчені викладачі, молоді асистенти та аспіранти. Провідна тематика вечора стосувалася виховання молоді наукової зміни.

До 20-річчя інституту почали готуватися завчасу. 27 жовтня 1976 року затвердили ювілейну комісію з п'яти осіб: І.С. Сміян — проректор з навчальної роботи, М.П. Скакун — завідувач кафедри фармакології, Є.Й. Бліхар — голова місцевого комітету, П.К. Шустер — голова студентського профкому, В.І. Рожновський — секретар комсомольської організації інституту. 20 січня 1977 року проф. М.П. Скакун представив план святкових заходів, який мистив 19 пунктів. Серед них такі: провести урочисте засідання співробітників і студентів у драмтеатрі; опублікувати в обласній газеті статті про досягнення медінституту та виступити по тернопільському радіо; організувати конкурс на кращу емблему

конено інститутську емблему «Серце в долонях».

Ректор інституту, доц. І.І. Гетьман видав наказ, в якому привітав колектив вишу з 20-річним ювілеєм. Згідно з цим наказом 27 співробітників було нагороджено Почесними грамотами, ще 38 співробітникам оголосили подяку.

25-літній ювілей (1982) залишився в пам'яті насамперед тим, що під час святкових урочин було відкрито музей історії інституту. Для музею виділили досить просторе приміщення на четвертому поверсі адміністративного корпусу (тепер це ауд. № 3а). Організатором створення музею був ректор, професор І.С. Сміян. Зібрали експозиційний матеріал і взяли безпосередню участь у цьому заході доценти Г.Г. Конопелько, Л.М. Калагірева, асистент А.І. Паламарчук. Художнє оформлення здійснила група студентів під керівництвом асистента І.О. Юхимця. Доклав рук майстер по дереву А.Д. Семенов.

Музей відображав основні етапи діяльності молодого навчального закладу за минулий період. Згодом він почав виконувати не лише пізнавальну, але й виховну роль. У наступні роки стало традицією вручати в музеї студентські квитки першокурсникам, зустрічатися з ветеранами.

Урочиста частина відбулася 12 квітня в палаці культури «Октябрь» (тепер — «Березиль»). На святкування запросили колишніх співробітників і випускників Тернопільського медінституту. Перед присутніми виступила відома ланкова з с.

Святкування 25-річчя нашого ВНЗ. Ректор І.С. Сміян відкриває музей історії інституту. Ключі на рушнику тримає Л.В. Калагірева. В другому ряду — О.О. Маркова, І.С. Чекман, І.О. Ситник, А.І. Паламарчук (12 квітня 1982 року)

ни видав Постанову № 92 «Про створення Тернопільської державної медичної академії імені І.Я. Горбачевського». Тому черговий ювілей уже академії відзначали гучніше. 11 квітня театралізоване свято в палаці культури «Березиль» відкрив Гіппократ — артист драмтеатру Олександр Папуша. Після промови ректора, члена-кореспондента АМН України, заслуженого працівника вищої школи, проф. І.С. Сміяна хор академії виконав Державний Гімн України, студентський гімн «Gaudeamus» і «Молитву за Україну». Ювілярів вітали: начальник управління освіти

і науки МОЗ України Ю.В. Вороненко, народний депутат України, голова Народного руху України В.М. Чорновіл, голова Тернопільської обласної державної адміністрації Б.Ф. Бойко, заступник голови міськради Тернополя В.В. Долинний, ректори тернопільських ВНЗ (професори О.М. Шаблій, О.А. Устенко та В.П. Кравець), представники медичних вишів України (ректор Київського медінституту, акад. Г.Є. Гончарук, проректор Львівського медичного інституту, доц. Б.І. Винниченко), керівники обласних і міських закладів охорони здоров'я Тернопільщини, представники медичних працівників Хмельниччини, випускники — член-кореспондент АН і АМН України І.С. Чекман, проф. Л.Л. Ситар і член-кореспондент АМН України В.І. Цимбалюк, а також представники інших закладів та установ. З вітаннями виступили студенти усіх курсів. Від колективу академії слово мали ветеран, перший завідувач кафедри загальної хірургії, проф. Ю.Т. Коморовський та випускник першого набору, завідувач кафедри інфекційних хвороб, проф. М.А. Андрейчин. Авторами сценарію, режисерами-постановниками і ведучими були доц. Л.В. Зоря та проф. С.І. Климнюк.

Святкування завершилося в кафе «Любава» (ведучі — проф. І.Я. Дзюбановський та доц. Н.В. Пасечко). Організатори розробили жартівливий тестовий контроль здоров'я присутніх на зустрічі й видавали такі ж жартівливі висновки ювілейного профогляду.

40-річчю академії були присвячені підсумкова конференція

академії «Здобутки клінічної та експериментальної медицини», дві студентські історико-медичні конференції та засідання обласного офтальмологічного товариства.

Розпорядженням Прем'єр-міністра України В. Януковича № 831-р від 17 листопада 2004 року «Про реорганізацію Тернопільської медичної академії імені І.Я. Горбачевського» на пропозицію МОЗ України академія була реорганізована в університет. Це додало урочистості святковим заходам, запланованим на 1 червня.

(Продовження на стор. 6)

Вельмишановні колеги, науковці, студенти та працівники ТДМУ!

Ми стоїмо на порозі відзначення славної дати — 60-річчя з дня заснування Тернопільського медичного університету ім. І. Горбачевського. Ювілей цього шанованого в медичних колах країни навчального закладу й для нас — особливий, бо у тісній співпраці науковці ТДМУ та фахівці лікарні трудяться вже впродовж кількох десятиліть, особливо — останні шість років, коли наша лікарня змінила свій статус, ставши університетською. Тому для

нашого колективу це також значима подія.

Особливою ця ювілейна дата є й для моєї родини, адже наукова сторінка нашого сімейного життєпису нерозривно пов'язана з ТДМУ. Моє фахове становлення як науковця відбувалося саме на його теренах. Мав нагоду впродовж багатьох років спостерігати, як відбувалося зростання навчального закладу — спочатку інституту, академії, а згодом університету. Той 60-літній шлях, який пройшов наш ВНЗ, викликає справжнє захоплення, а сам університет слугує, без перебільшення, зразком медичного на-

вчального закладу європейського рівня. Нині він здо-

був визнання не лише в Україні, а й у світі. ТДМУ досягнув великих успіхів, ставши флагманом медичної науки на освітньому просторі країни. Тішить, що свій славний ювілей наш діловий партнер зустрічає нині у рейтингу найкращих університетів країни. Але найголовніше, що його викладачі не тільки виконують науково-освітні завдання, а й формують особистість — активну, цілеспрямовану, ініціативну, виховану на засадах справедливості та людяності. Саме такі, віддані пацієнту лікарі, переконаний, здатні змінити на краще нинішні реалії української ме-

дицини. Щодо майбутніх наших спільних з ТДМУ проєктів, то у нас багато задумів, планів — спочивати на лаврах ще зовсім зарано.

Хочу висловити професорсько-викладацькому складу, співробітникам, аспірантам усім, хто своєю працею творить сьогодні ТДМУ, теплі привітання з нагоди ювілею. Міцного здоров'я, щастя, нових творчих успіхів і визначних досягнень. Хай ніколи не полишає вас жага пошуку, генерування новаторських ідей, життя та творча енергія! Бажаю міцного здоров'я, плідної творчої праці на користь наших співвітчизників, щастя, здійснення всіх ваших задумів.

Василь БЛІХАР,
головний лікар
Тернопільської університетської лікарні, доктор медичних наук

ПРИВІТАННЯ

З ІСТОРІЇ

ЯК ВІДЗНАЧАВ СВОЇ ЮВІЛЕЇ МЕДУНІВЕРСИТЕТ

(Закінчення. Поч. на стор. 5)

Програма, надрукована українською та англійською мовами, передбачала такі заходи: а) панахиду в катедральному соборі в пам'ять працівників і випускників університету, які відійшли у вічність; б) урочисте засідання в палаці культури «Березіль»; в) зустріч-спогад «Від усієї душі» та концерт у навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина».

2 червня відвели для ознайомлення гостей університету з визначними історико-культурними місцями Тернопільщини та сусідніх областей шляхом групових й індивідуальних екскурсій у старовинний Кременець, храмний комплекс Почаївської лаври, Кам'янець-Подільський музей-заповідник, фортецю в Хотині, Марійський духовний центр у Зарваниці, Збаразький замок.

На святкування півстолітнього ювілею до Тернополя прибули гості з України і з-за кордону, зокрема, представники університетів США, Австрії, Словаччини, Польщі, Чехії, Росії.

Президент України Віктор Ющенко надіслав вітання співробітникам і студентам. Кабінет Міністрів нагородив колектив університету Почесною грамотою, Тернопільська обласна рада — грамотою.

Урочисті збори відкрив ректор, проф. Л.Я. Ковальчук. Після його доповіді присутнім продемонстрували відеофільм, змонтований зі старих і нових фрагментів.

Відтак відбулася церемонія посвяти у почесні члени вченої ради Тернопільського медуніверситету. З іноземних гостей почесними членами стали Мар-

ша Доуел — декан медсестринської школи ім. Мері Блек (США), Джон Стоквелл — ректор університету Південної Кароліни, Апстейт (США), Білл Колеман — президент компанії «Міжнародні медсестри»

мольця, член-кореспондент АН і АМН України, професор Іван Чекман, заступник директора Інституту нейрохірургії АМН України, професор Віталій Цимбалюк, завідувач відділу Інституту серцево-судинної хірургії

ТДМУ відзначає 50-річчя. Від іноземних гостей виступає Томаш Зіма, декан першого медичного факультету Карлового університету, Чехія (2007 рік)

(США), Томаш Зіма — декан першого медичного факультету Карлового університету (Чехія), Ян Штенцл — ректор Словацького медичного університету, Ігор Гук — професор Віденського медичного університету (Австрія), Рудольф Маллінгер — віце-ректор Віденського медуніверситету (Австрія), випускник ТДМУ Василь Антонів — завідувач кафедри оториноларингології Російського університету Дружби народів та інші. Серед почесних професорів також були випускники ТДМУ — завідувач кафедри фармакології Національного медичного університету ім. О. Бого-

молюча, професор Леонід Ситар, завідувач відділу Інституту урології АМН України, професор Данило Сеймівський, завідувач відділу Інституту очних хвороб ім. В. Філатова АМН України, професор Станіслав Якименко, завідувач кафедри фармакології Національного фармацевтичного університету, професор Світлана Дрогвоз.

Привітання Президента України Віктора Ющенко зачитав голова Національної ради з питань охорони здоров'я проф. Микола Поліщук. Від себе особисто він подарував картину з зображенням Видубицького монастиря.

Від МОЗ України учасників свята привітав заступник міністра Олександр Біловол, від Кабінету Міністрів — завідувачий сектором охорони здоров'я Володимир Шпак. Директор департаменту кадрової політики, освіти і науки МОЗ України Микола Банчук зачитав наказ міністра О. Гайдаєва про відзначення почесними грамотами та подяками представників трудового колективу Тернопільського медуніверситету.

З вітальними словами виступили керівники області та міста.

Голова обласної ради Михайло Миколенко вручив групі викладачів почесні грамоти, а університету в особі ректора — образ Ісуса Христа з написом «Хай береже вас Господь». Привітали ювілярів заступник голови облдержадміністрації Анатолій Вихрущ, міський голова Роман Заставний, голова обласної ради профспілок Андрій Присяжний,

голова обласного комітету профспілки медичних працівників Володимир Кузів, головний держсанлікар області Степан Дністрян, начальник управління охорони здоров'я ОДА Володимир Курило.

Від імені ректорів медичних ВНЗ України з вітанням виступив ректор Вінницького медичного університету ім. М. Пирогова, проф. В. М. Мороз. Він подарував картину з квітами як символ процвітання Тернопільського медуніверситету.

З іноземних гостей виступили Ян Зейда — віце-ректор Сілезької медакадемії (Польща) та Томаш Зіма — декан першого

медичного факультету Карлового університету (Чехія).

Від викладацького колективу університету теплі слова виголосив проф. І.О. Ситник.

З музичним вітанням виступили гості з Вінниці — камерний оркестр і народна артистка України, докт. мед. наук, проф. Вікторія Петрушенко. Вони були разом з ректором Вінницького медуніверситету, проф. В.М. Морозом.

На завершення студентка VI курсу Наталя Волотовська виконала гімн Тернопільського медичного університету.

Урочистості були продовжені у «Червоній калині». Банкет супроводжувався виступами самодіяльних і професійних артистів. Концерт вела Світлана Сорочинська — заслужений працівник культури України.

50-річний ювілей залишив багатий фалеристичний матеріал. Це — пам'ятна настільна медаль, медаль ректорська, медаль для проректорів, директорів інститутів і деканів, медалі факультетів, нагрудний значок.

Півстолітній шлях університету було узагальнено в ювілейному виданні «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського: історія і сучасність» (2007).

55-річчя відзначали аналогічно попереднім урочинам. 24 травня 2012 року в палаці культури «Березіль» відбулася офіційна частина — виступ ректора, проголошення почесних професорів, виступи представників МОЗ України та громадськості, вручення нагород й оголошення наказу ректора. В «Червоній калині» співробітники університету в теплій обстановці зустрілися з випускниками.

Період діяльності університету 2007-2012 роках відображено у виданні «Майбутнє твориться сьогодні» (2012).

Василь ФАЙФУРА,
Анатолій ПАЛАМАРЧУК

В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ЛІКАРНІ ПОБУВАВ ЗАСТУПНИК МІНІСТРА

Лілія ЛУКАШ

Нещодавно Тернопільщину відвідав заступник міністра охорони здоров'я України Олександр Лінчевський. Побував високий гість і в університетській лікарні. Разом з головою облдержадміністрації Степаном Барною, начальником управління охорони здоров'я ОДА Володимиром Богайчуком, ректором ТДМУ Михайлом Кордою він, зокрема, оглянув об'єкти будівництва та реконструкції, які ведуть на території медичного закладу, — діагностичний центр зі стерилізаційною, приймальне відділення та «реанімаційну», майбутній кардіоцентр.

Олександр Лінчевський схвально відгукнувся про те, що Тернопільщина багато інвестує в медичну сферу.

Водночас наголосив, що важливо приділяти увагу також і фаховій підготовці вузьких спеціалістів. За словами заступника міністра, нова команда МОЗ України вітає ініціативи, які відбуваються на місцях, і вважає, що саме громада повинна вирішувати,

яка стратегія розвитку для неї є найбільш прийнятною.

«Минули ті часи, коли за Тернопіль вирішував Київ. Здоров'я громади, життя громади, гроші громади — для того є обласна рада, органи місцевого самоврядування, керівництво області, яким гро-

мадяни довіряють прийняття рішень. Найважливіше для нас — це розуміння обласної влади потреби інвестувати в медицину. Але інвестувати не лише в приміщення, але й у навчання, налагодження логістики тощо. Нинішня команда МОЗ знімає бар'єри, ми дозволяємо, вболіваємо за якість надання медпослуг. Але головне, що втілювати реформу мають не в Міністерстві, а лікар, медзаклад, в самій громаді. Тому треба обговорювати проблеми охорони здоров'я передусім на місцевому рівні, ми ж будемо максимально сприяти та знімати бар'єри», — зазначив Олександр Лінчевський.

Голова Тернопільської ОДА Степан Барна підкреслив, що у краї наразі серед пріоритетів залишається підвищення якості медичних послуг тре-

тинного рівня. Коментуючи реконструкцію об'єктів, він зауважив, що стерилізаційна університетської лікарні уже функціонує (раніше інструменти доводилося возити на стерилізацію у другу лікарню — ред.), на решті об'єктів — ведуть активні роботи. «Пріоритетом діяльності обласної державної адміністрації є організація системи охорони здоров'я. Саме тому поставили собі за мету підняти на досить високий щабель надання медпослуг третинного рівня. Відкриття сучасного кардіоцентру, лабораторії, стерилізаційної та інших підрозділів на базі університетської лікарні — серед першочергових завдань. Відповідно до урядової програми щонайменше 150 мільйонів гривень виділено на оснащення сучасних кардіоцентрів. Сподіваємося, що й Тернопільщина отримає підтримку. Ми також готові до співфінансування та капітальних вкладень, зокрема, облаштування приміщень, яке вже здійснюємо, а також й підготовки фахівців», — зазначив Степан Барна.

ЛІКАР-ОРДИНАТОР

КАДРИ ЖИТТЯ МИХАЙЛА ЖУКОВСЬКОГО

Мар'яна СУСІДКО,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

Коли завітала до ендоскопічного відділення, Михайло Миколайович саме відпускав пацієнта. У відділенні він працює майже 40 років, з них — 28 завідуючим. Бути медиком — дитяча мрія Михайла Жуковського.

— Кажуть, що щаслива та людина, яка вранці поспішає на роботу, а ввечері з радістю повертається додому, — каже Михайло Миколайович. — Можу вважати себе щасливчиком. Маю улюблену роботу, а вдома на мене чекає дружина. Маю двох синів і чотирьох онуків. Коли всі приходять, у хаті галасливо та багато дитячого сміху. Такі хвилини люблю найбільше.

**КАДР ПЕРШИЙ:
ПОКЛИКАННЯ**

Михайло Миколайович народився у сім'ї педагогів у селі Шумбар на Шумщині. Учителем був його дід, батько викладав історію України та філософію у Кременецькому педінституті, там працювала і його мати.

— Брати пішли батьковою стежиною, я ж вирішив обрати медицину, — розповідає лікар. — Відчував, що фах лікаря — справжнє моє покликання.

Освіту здобував у Кременецькому медичному училищі. Загалом на мій вибір впли-

нув лікар, який мешкав у нашому будинку, а коли на курсах підвищення кваліфікації у Києві познайомився з тодішнім республіканським ендоскопістом Анатолієм Тофаном, зрозумів, що у мене немає вибору, крім того, аби бути лікарем-ендоскопістом.

**КАДР ДРУГИЙ:
РОБОТА**

Після закінчення училища Михайла призвали до армії. Служив у повітряно-десантних військах у Німеччині. Там він був фельдшером. Про ці роки згадує з особливим теплом. Згодом здобув вищу освіту в Тернопільському медичному інституті. 1978 року Михайла Жуковського призначають лікарем-ендоскопістом Тернопільської обласної лікарні, а через два роки — завідуючим відділенням.

— У нашій роботі важливо не відставати від технологій, іти в ногу з часом, — пояснює лікар. — Якщо порівняти роботу у відділенні на світанку моєї кар'єри й тепер, то лікувальна методика зробила великий крок уперед. Ендоскопі, на яких тепер працюємо, досконаліші та на них набагато легше працювати й встановлювати діагноз.

**КАДР ТРЕТІЙ:
ВЛАСНА МЕТОДИКА
ТА УЧНІ**

1982 року Михайло Жуковський уперше в ендоскопії впро-

Михайло ЖУКОВСЬКИЙ

вадив методику заклювання виразок за допомогою біологічного клею. Таким чином, за словами лікаря, виразки набагато швидше загоюються.

— За моїми спостереженнями завдяки цій методиці удвічі та навіть утричі скорочується термін лікування виразок, — пояснює фахівець.

Звісно, медична новація не залишилася непоміченою. Відтак Михайла Миколайовича почали запрошувати до Тель-Авіву та Тегерану, щоб поділився своєю методикою.

— Впродовж свого професійного шляху мені довелося бути і учнем, і вчителем, — розповідає Михайло Жуковський. — Якщо все підсумувати, то у ролі другого бував більше. У кожній районній лікарні Тернопільщини є мій учень. На стажування до нас

навіть приїжджали лікарі з Москви та Риги.

**КАДР ЧЕТВЕРТИЙ:
ПАЦІЄНТИ**

За всю лікарську практику Михайло Миколайович прийняв чимало пацієнтів. На його переконання, кожен має свій характер та особливості, відтак лікар повинен вміти добрати потрібні слова, бути трохи психологом.

— Трапляється, виявляєш у хворого онкологію, то не можеш зопалу їй повідомляти: «У вас «рак», це може приголомшити людину, — каже фахівець, — принаймні я ніколи так не роблю. Завжди намагаюся пояснити, підвести, так би мовити, що людині необхідне тривале лікування чи оперативне втручання, що це покращить її стан.

Окрім звичних випадків, трапляються і на професійній стежині доволі неординарні. Приміром, до Михайла Миколайовича звернулася дівчина, в якій в легенях застрягла невеличка кулька. Завдяки спеціальним інструментам їй вдалося витягти.

— Ніколи не забуду хлопця, який, рятуючи гроші від злодіїв, просто проковтнув їх, — згадує лікар. — Жінка проковтнула голку, то батько, відкорковуючи доньці пляшку із солодкою водою, «з'їв» корок, дехто ковтає кістки. Усіх випадків і не перелічити! Але добре, коли все добре закінчується.

**КАДР П'ЯТИЙ:
ЗАХОПЛЕННЯ**

— Не уявляю себе без фотоапарата, — зізнається лікар. — Раніше у лікарні працював позаштатним фотокореспондентом. Усі конференції, збори, наради та свята, які відбувалися у лікарні, я фіксував на плівці. Тепер чи не найбільше фотографую своїх онуків. Взагалі люблю портретну зйомку. Вона дає змогу якнайкраще відобразити характер та емоції людини.

Окрім того, Михайло Миколайович має і музичну освіту, гарно грає на баяні та гітарі. Навіть свого часу виступав у лікарняному хорі. Словом, талановита людина — талановита в усьому!

ЛІКАР-УРОЛОГ

РАКУРС

АНДРІЙ МИСАК: «МЕЖ ДОСКОНАЛОСТІ НІКОЛИ НЕМАЄ, ЗАВЖДИ Є ДО ЧОГО ПРАГНУТИ ТА РОЗВИВАТИСЯ»

Мар'яна СУСІДКО,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

**В УРОЛОГІЧНОМУ
ВІДДІЛЕННІ УНІВЕРСИ-
ТЕТСЬКОЇ ЛІКАРНІ ХІРУРГИ
ЩОРІЧНО ВИКОНУЮТЬ ВІД
500 ДО 600 ОПЕРАТИВНИХ
ВТРУЧАНЬ НА РІК. КАН-
ДИДАТ МЕДИЧНИХ НАУК,
ДОЦЕНТ КАФЕДРИ
ХІРУРГІЇ №1 З УРОЛОГІЄЮ
ТА МАЛОІНВАЗИВНОЮ
ХІРУРГІЄЮ ІМ. Л. Я. КО-
ВАЛЬЧУКА АНДРІЙ МИ-
САК НИНИ НА ШПАЛЬТАХ
НАШОЇ ГАЗЕТИ ДІЛИТЬСЯ
ТОНКОЩАМИ ХІРУРГІЧНОЇ
ПРОФЕСІЇ, РОЗПОВІДАЄ
ПРО ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ І
ЦІКАВИ ЗАХОПЛЕННЯ.
ПРО МЕДИЦИНУ**

У мене батько працював лікарем-урологом, тож з медичною професією знайомий з дитинства. Мене постійно вабила медицина, а батько водночас мій запал усіляко підтримував. З третього курсу я постійно вже споглядав за роботою лікарів урологічного відділення університетської лікарні, а на четвертому — асистував на операціях. Усі свої знання та вміння батько передавав мені. Хірургія відразу сподобалася. Знав усі труднощі цього фаху, але вони мене не лякали. Бо коли любиш те, що робиш і твоя праця приносить користь та допомагає врятувати чийсь життя, яких би це іноді зусиль не коштувало, це вартує того.

ПРО УНІВЕРСИТЕТ

До Тернопільського медінституту відразу не вступив, півбала не вистачило. Довелося влаштуватися на роботу різноробочим у мехколону №3, що навпроти «Текстерно», адже за Союзу цінувалися робочий стаж при вступі до вишу. Наступного року ще раз спробував власні сили й став студентом. На 2-му курсі не пішов на побачення, а залишився в лікарні асистувати на операції з видалення апендикса. Це була моя перша операція. Враження були незабутні. Тоді я й переконався, що не помилюся з майбутньою професією. Після закінчення інтернатури з урології довелося попрацювати в номерній лікарні як хірург, травматолог і ще помагати на операціях гінекологу. Тоді обслуговував 17 сіл, вів амбулаторний прийом і лікував

стаціонарних хворих. Узагалі вважаю, що досвід, отриманий на периферії, досить загартовує лікаря та швидше підготовлює його до роботи в екстремальних ситуаціях.

ПРО ОПЕРАЦІЇ

Коли переступаю поріг операційної, ховаю свої емоції, зосереджуюся лише на пацієнті. Оперуючи, ніколи не знаєш, які можуть непередбачувані ситуації виникнути. Богу дякувати, в мене хворі на операційному столі не помирили. Вірю в Божу силу і те, що кожному доля вже зверху записана. Робота хірурга повинна бути дуже точною, виваженою та філігранною. Меж досконалості ніколи немає, є до чого прагнути та розвиватися. З 2002 року я є членом Європейської асоціації урологів, а з 2015-го — член Європейської асоціації із

нас часто відправляли на польові роботи. Від нашого інституту тоді їхали студенти в п'яти автобусах. Зайшов в один автобус подивився — не підійшло, в другий — теж ні, зайшов у третій — а там гарна компанія, хлопці з гітарою, я теж, до речі, вмів грати, тож вирішив зостатися. Разом зі мною тоді їхала майбутня дружина. Щоправда, я ще цього не знав. Опісля поїздки ми почали зустрічатися, а через рік — одружилися.

Цікаво, що син Назар народився, коли я складав державний іспит. Мене навіть викладачі вітали. Дуже хвилювався, щоб з дружиною та сином було все гаразд. Ані син, ані молодша донька у медицину не пішли. Назар обрав міжнародну економіку, а Марта — психологію. Хоча я насправді хотів, щоб вони були лікарями, однак не наполягав. Утім, це їхнє життя і я поважаю їхній вибір.

ПРО МАНДРІВКИ

Дуже багато подорожую. Мандрівки допомагають відпочити від виснажливої праці та зарядити позитивом. Люблю ходити з наплічником у гори, а взимку покататися на гірських лижах, вже 34 роки досвіду. Моя улюблена точка на карті — Тіроль в Австрії. Коли вперше туди потрапив, складалося враження, що у минулому житті я вже там жив. (Сміється — авт.) Може і на якомусь генетичному рівні ці місця мені подобаються, адже мій прадід, з розповідей бабці, бував в Австрійських Альпах.

ПРО ЗАХОПЛЕННЯ

Останнім часом облаштовую свою етносадибу — дачу в Петриках. Не подобається мені стиль «хай тек», він тисне на голову, тому стіни робив так, як у мазанці, карнизи із соломи з глиною, багато використовував «дикого» дерева. Колекціонує старожитності, завжди щось привожу із собою з різноманітних фестивалів у Космачі, Шешорах, Ужгороді... Окрім старих речей побутового вжитку маю цікаві вишиванки на конопляному полотні, яким вже майже століття...

ПРО ПРОФЕСІЙНУ МРІЮ

Щоб мої професійні вміння та знання якнайдовше служили на користь людям.

сексуального здоров'я чоловіка. Відвідав чимало конференцій і форумів з урології та андрології в Греції, Литві, Польщі, Нідерландах, де мав змогу запозичити досвід в іноземних колег.

ПРО НЕЗВИЧНІ ВИПАДКИ

Якось хворий для підсилення ерекційної функції натягнув на статевий орган підшипник... Я разом з рятувальниками (оскільки не було відповідного інструменту в лікарні), опівночі розпилювали болгаркою цей підшипник. На щастя, все обійшлося. Було, що в уретру чоловік нагнав монтажної піни, довелося ліквідувати проблему, виконавши дві складні операції з інтервалом шість днів. Дивує фантазія чоловіків. Такий випадок у жодній світовій літературі не був описаний. Я ділився матеріалом з цього факту з колегами на урологічних конференціях як в Україні, так і за кордоном, що викликало жваву дискусію.

ПРО ДРУЖИНУ ТА ДІТЕЙ

З дружиною познайомився на буряках. У студентські часи

Оксана ДАНИЛЮК, анестезист відділення анестезіології та інтенсивної терапії (ліворуч);
Марія ГАРМАТІЙ, медсестра фізіотерапевтичного відділення (праворуч)
Фото Миколи ВАСИЛЕЧКА

ДОСЛІДЖЕННЯ

ПОЛУНИЦЯ ПРОТИ РАКУ

**ЗЧАСТА ЧУЄМО ПРО ТЕ,
ЩО ЯКИЙСЬ ОВОЧ ЧИ
ФРУКТ МІСТЯТЬ РЕЧОВИ-
НИ, ЯКІ ЗМЕНШУЮТЬ
ЗАПАЛЕННЯ, ПРИГНІЧУ-
ЮТЬ ОКИСЛЮВАЛЬНИЙ
СТРЕС, ЗНИЖУЮТЬ РІВЕНЬ
ХОЛЕСТЕРИНУ В КРОВІ
ТОЩО. ЗВІСНО ПРИЄМНО,
КОЛИ ЦЕЙ ФРУКТ ЧИ
ОВОЧ НЕ ЛИШЕ ДЕШЕВІ,
АЛЕ Й СМАЧНІ. ЯК-ОТ
ПОЛУНИЦЯ! УСЕ, ЩО МИ
ЩОЙНО НАПИСАЛИ ПРО
ХОЛЕСТЕРИН, ОКИСЛЮ-
ВАЛЬНИЙ СТРЕС І ЗАПА-
ЛЕННЯ, ЛІКУЄ САМЕ
ПОЛУНИЦЯ, ДОСІТЬ
З'ІДАТИ ЇЇ ПО 500
ГРАМІВ ЩОДНЯ.**

Стефано Аматори та його колеги з Урбинського університету імені Карла Бо знайшли в полуниці ще одну корисну властивість — з'ясувалося, що її екстракт гальмує ділення ракових клітин. Дослідники експериментували з особливо агресивним різновидом пухлини молочної залози: до культури пухлинних клітин додавали екстракт з ягід сорту Альба різної концентрації й упродовж різного проміжку часу.

Клітини не лише починали гірше ділитися, під дією екстракту вони ще й менше рухалися. Судячи зі змін у генетичній активності, полуниця діяла на дванадцять генів, від яких залежить здатність клітин до міграції, здатність прикріплюватися до поверхні та вміння проникати у тканини. Словом, ягідний екстракт, очевидно, міг би загальмувати не тільки зростання пухлини, але й її метастазування. Деякі гени полуниця пригнічу-

вала, а деякі, навпаки, стимулювала — як-от ген Htatip2, який не дає змоги клітинам раку грудей поширюватися в лімфатичні вузли.

Однак культура клітин, що росте в живильному середовищі — все-таки штучна система. Дослідники повторили експерименти з полуницею, але вже з мишами, яким до корму підмішували ягідний екстракт. За місяць такої дієти тваринам увели клітини того самого особливо агресивного раку молочної залози. В мишей пухлини, звичайно, виявили, але у тих тварин, яким давали екстракт, пухлини росли погано — через полуницю злякисним клітинам

було важко проникати в тканини.

Полуничний екстракт містить багато речовин, які називаються поліфенолами та про які відомо, що у них взагалі є багато корисних властивостей. Ймовірно, протиракова активність полуниця якраз пов'язана з її поліфенолами, проте як саме вони діють в цьому випадку, ще належить з'ясувати. Полуниця — це, звичайно, добре, та хотілося б мати конкретну молекулу або молекулярний коктейль, який працював би так само, як полуничний екстракт, тільки ефективніше.

РАКУРС

СВЯТО

ОСОБЛИВЕ ПОКЛИКАННЯ – МЕДСЕСТРА

Лариса ЛУКАЩУК

12 ТРАВНЯ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ЛІКАРНІ ВІДЗНАЧИЛИ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ.

За словами Парацельса, «найкращі ліки – це любов і турбо-

У нашій лікарні є чимало відданих своїй справі медичних сестер, справжніх подвижниць своєї нелегкої професії. 469 професіоналів медсестринської справи трудяться в колективі. 155 з них мають вищу кваліфікаційну категорію, 50 – першу та 89 – осіб з другою. Понад 30 медичних сестер отримали освітній

високо оцінив працю медичних сестер, подякував їм за сумлінну роботу, наголосивши на важливій ролі медичних сестер у лікувальному процесі.

– Професія медсестри – велика відповідальність, бо покликані допомагати людям по-

сформований колектив, підтримку та допомогу. Для мене це найвища нагорода та цінність. Це ті чинники, які допомагають нам професійно та віддано працювати щоднини! Можливо наша робота інколи недооцінена, невиправдана,

Катерина ТКАЧУК, медсестра фізіотерапевтичного відділення

ЦІКАВО

СТАРІСТЬ – ЦЕ СИДЯЧИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

Американські вчені визначили, що швидке старіння викликає сидячий спосіб життя

Щороку всі люди на планеті витрачають дуже багато часу та грошей на різні косметичні засоби, однак піклуватися треба найперше про своє здоров'я та тіло, а не лише обличчя.

Вчені з Каліфорнійського університету зібрали групу літніх жінок і встановили, що саме малорухливий спосіб життя здатен прискорити старіння. Науковці зазначили, що ці висновки стосуються не лише жінок, а й чоловіків. Через дефіцит активності хронологічний вік не відповідає біологічному віку.

Як запевнив керівник наукової групи Аладдін Шадяб, активний спосіб життя запобігає швидкому старінню клітин і зменшує ризик розвитку хвороб, які можуть з'явитися з роками.

ВІД ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ ПОЛІЕТИЛЕНОМ ВРЯТУЄ ГУСІНЬ

Майже 80 мільйонів тонн поліетилену, період розкладання якого становить майже 100 років, виробляють у світі щороку.

Більшість науковців сучасності визнають забруднення пластиком ґрунту і вод Світового океану однією з найбільших екологічних проблем. Вченим з Кембриджа вдалося вивести гусінь, яка харчується поліетиленом.

«Гусінь стане точкою відліку. Нам потрібно з'ясувати деталі. Сподіваємося надати технічне рішення проблеми утилізації пластикових відходів», – розповів доктор Паоло Бомбеллі, біохімік Кембриджського університету й один з авторів дослідження.

Доктор Бомбеллі і його колега з іспанської Національної дослідницької ради Федеріка Берточчіні вже запатентували своє відкриття. Тепер вони працюють над прискоренням процесу «переробки» пластмаси личинками. Досліджують питання того, яку хімічну речовину використовувати для комахи. Вчені вважають, що мікроби, які живуть у гусені, грають у цьому процесі важливу роль.

Якщо поталанить вивчити весь процес, завдяки якому комаха переробляє пластмасу, це стане серйозним проривом у боротьбі із забрудненням довкілля.

Василь БЛІХАР, головний лікар університетської лікарні, та Наталія БРИКСА, голова профкому лікарні, привітали медсестер з професійним святом

та». І нині в епоху передових технологій та досягнень фармації, ці слова не втрачають своєї актуальності, особливо коли йдеться про працю медичних сестер. Адже не лише лікар – головна особа на сцені лікарняних перипетій, одужання хворого залежить й від кваліфікації та правильної організації роботи медичних сестер, від їхньої моторності, сумлінності, акуратності, душевної теплоти. Тому в справі виходжування недужого вона – головна.

рівень бакалавра, є магістри медсестринської справи. Приємно й те, що молодь приходить гідна – грамотні фахівці, які на «ти» з комп'ютерними технологіями, володіють сучасною медичною технікою та не позбавлені суто людських чеснот – співчуття, шляхетності, доброти.

У переддень професійного свята на зборах трудового колективу медичних сестер лікарні тепло привітали усією медичною громадою. Головний лікар Василь Бліхар в урочистій промові

вертатися до активного життя, щоб радісними, без болю, очима дивитися на світ. Саме медсестра першою зустрічає пацієнта в стінах медичного закладу. І те, якою буде ця зустріч, залежить від професійних умінь медсестри, бажання допомогти, уміння співпереживати. Більшість кадрового потенціалу колективу університетської лікарні складають медичні сестри. Приємно, що це віддани своїй професії люди, особистості. Разом з головою профспілкового комітету лікарні Наталею Бриксою головний лікар вручив медичним сестрам грамоти та грошові премії.

Привітала своїх колег головною медичною сестрою лікарні Наталією Гасай: «Дякую Вам за тепло, з яким прийняли мене у вже

адже ми не щодня чуємо слова подяки, але самовіддано та невтомно виконуємо свою роботу. Впевнена, що у цій залі немає людей, які б не любили свою професію, немає тих, кому було б байдуже, бо всі віддані своєму покликанню. Хочу привітати всіх зі святом і щиро побажати усім погідного настрою, наснаги, сили та терпіння!».

Гарним музичним дарунком для винуватців свята став виступ заслуженої артистки України, бандуристки Надії Кулик, а також молодого талановитого співака Юлії, яка привітала усіх жінок напередодні Дня матері пісню «Любів цей світ». Радісні хвилини співу та неперевершеного виконання принесли чимало приємних емоцій.

МЕДСЕСТРА

ОЛЬГА ЗАЗУЛЯК: «ПРОФЕСІЮ ПОТРІБНО ВИБИРАТИ СЕРЦЕМ»

Мар'яна СУСІДКО, Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

ПІД ЧАС КРИМСЬКОЇ ВІЙНИ, В СЕРЕДИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ, АНГЛІЙСЬКА СЕСТРА МИЛОСЕРДЯ ФЛОРЕНС НАЙТІНГЕЙЛ ЗІ СВОЇМИ ПОМІЧНИЦЯМИ ВПЕРШЕ НАДАЛА ДОПОМОГУ ПОРАНЕНИМ НА ПОЛІ БОЮ. ЗАВДЯКИ СЕСТРАМ МИЛОСЕРДЯ БУЛИ ВРЯТОВАНІ СОТНІ ЖИТТІВ. З ТОГО ЧАСУ ВИЩОЮ НАГОРОДОЮ, ЯКОЮ ВІДЗНАЧАЮТЬ МЕДИЧНОЮ СЕСТЕР – УЧАСНИЦЬ БОЙОВИХ ПОДІЙ, Є МЕДАЛЬ «ФЛОРЕНС НАЙТІНГЕЙЛ», А 12 ТРАВНЯ, В ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ФЛОРЕНС НАЙТІНГЕЙЛ, СВЯТКУЮТЬ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ.

З нагоди цього чудового свята ми завітали до офтальмологічного відділення та поспілкувалися з медсестрою Ольгою Зазуляк. Дівчина порівняно новачок

у цій професії, але до медсестринської справи прикипіла з усією душею.

– У моїй родині ніхто не був пов'язаний з медициною, – розповідає Ольга, – я перша. Про свій вибір жодного разу не пошкодувала. Рідні всіляко мене в цьому підтримували, за що їм безмежно вдячна.

Освіту Ольга здобувала у приватному медичному коледжі в Підгайцях. Опісля влаштувалася на роботу до університетської лікарні.

– Тут я потрапила до справжніх фахівців своєї справи, – мовить медсестра. – Старші колеги мені передавали свій досвід, знання, вміння та навички. Дуже за це їм вдячна. Бо навчання це одне, а робота – цілком інше. Спершу було важко при звичаїтися, але тепер дедалі більше розумію, що медицина – моя стихія. Допомогати людям, дбайливо ставитися до кожного хворого – ось

справжнє покликання медсестри. – Ольо, уявімо на мить, що можна було б прокрутити час назад і якби ви не стали медсестрою, тоді який фах обрали б?

– Мабуть, стала б вчителем. Теж доволі шляхетна професія.

Але я аж ніяк не шкодую, що стала медсестрою. Свій фах я люблю та не уявляю себе в іншій царині.

– Де любите відпочивати?
– З рідними, люблю мандрівки, особливо подобаються наші незвичайні Карпати. Там набираєшся вражень, відновлюєш внутрішню гармонію та заспокоюєшся. Це особливо цінно у наш час, коли багато негативу та стресів.

– Що для вас означає щастя?

– Коли немає життєвих потрясінь, коли всі дорогі моєму серцю люди здорові.

– Яке ваше улюблене місце у Тернополі?

– Усі закутки чудового міста я відкриваю для себе знову й знову. Коли півтора року тому переїхала сюди з Підгаєччини, була вражена красою Тернополя. Особливо подобається прогулюватися набережною ставу.

– Які риси особливо цінують в людях?

– Доброту, чесність, порядність і щирість.

– Ваше професійне кредо...

– Ніколи не зупинятися на досягнутому, вчитися, вдосконалюватися та йти вперед.

ЧОРНОБИЛЬСЬКА КАТАСТРОФА: 31 РІК ОПІСЛЯ

Лілія ЛУКАШ,
Фото з мережі Інтернет

НЕЩОДАВНО ВІДЗНАЧИЛИ ВЖЕ ТРИДЦЯТЬ ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ НАСЛІДКИ ЯКОЇ ПОЖИНАЄМО ДОНИНІ. НІХТО, ЗРЕШТОЮ, НЕ МОЖЕ ЗАПЕВНИТИ, ЩО ВОНА НЕ КОСИТИМЕ НАСТУПНІ ПОКОЛІННЯ. ХТО ВОНИ – ЖЕРТВИ ЧОРНОБИЛЯ? ЧИ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ЇХ ПЕРЕЛІК? ЯКА МЕДИЧНА ДОПОМОГА ЇМ ПОТРІБНА? І ЯКІ В НИХ ПЕРСПЕКТИВИ? ПРО ЦЕ «УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ЛІКАРНІ» РОЗПОВІЛА ЗАВІДУЮЧА ДИСПАНСЕРНИМ ВІДДІЛЕННЯМ РАДІАЦІЙНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ОЛЕКСАНДРА ЮРОВСЬКА.

Серед усіх трагедій, які пережило людство, Чорнобильська катастрофа немає аналогів за масштабами, техногенними та медичними наслідками. Найбільша еколого-техногенна катастрофа сучасності – аварія на Чорнобильській АЕС – уже впродовж 31 року впливає на здоров'я людей та довкілля не лише на радіоактивно забруднених територіях, а й на території всієї України.

До цього часу основною частиною дози додаткового опромінення населення, яке проживає на територіях, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, залишається внутрішнє опромінення за рахунок місцевих харчових продуктів, – розповідає Олександра Юровська. – Основними дозоформуючими продуктами харчування й на 31-му році подолання наслідків Чорнобильської катастрофи залишаються молоко, м'ясо та гриби з радіоактивно забруднених територій. За час, що минув після аварії на Чорнобильській АЕС, радіаційний стан територій, що зазнали радіоактивного забруднення, поліпшився. Цьому сприяли природні процеси та здійснені заходи із запобігання винесенню радіонуклідів за межі зони відчуження, подолання наслідків аварії в сільськогосподарському та лісогосподарському виробництві, проведення дезактиваційних робіт. Запроваджені заходи дозволили знизити рівні опромінення людей, які проживають на цих територіях. Нині функціонує система медичного нагляду за пост-

раждалими, що складається з щорічної диспансеризації, амбулаторного, за показаннями, стаціонарного лікування та реабілітаційних заходів у санаторно-курортних умовах і реабілітаційних центрів.

За словами фахівця, медичні огляди інвалідів та учасників ліквідації аварії щороку проводять до роковин Чорнобильської катастрофи, дітей – до початку літнього оздоровчого сезону. За результатами щорічної диспансеризації постраждалих контингентів на обліку в Державному реєстрі України станом на 1 січня 2017 року у Тернопільській області перебуває 44031 особа. Питання наповнення Державного реєстру України щодо осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи постійно знаходиться на контролі Міністерства охорони здоров'я України. Відповідно до «Поло-

ження про організацію та функціонування Державного реєстру України», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 571, на державну установу «Український центр інформаційних технологій та Національного реєстру МОЗ України» покладено облік постраждалого населення, заснований на засадах постійного поновлення інформації про кожну людину. Метою створення зазначеного Реєстру було забезпечення довготривалого, автоматизованого, персонального обліку осіб, які зазнали радіаційного впливу в результаті аварії на ЧАЕС, їхніх дітей та наступних поколінь, доз їх опромінення, оцінки стану їх здоров'я та його динаміки. За останні п'ять років чисельність потерпілих унаслідок аварії на Чорнобильській АЕС у Тернопільській області зменшилася на 2955 осіб, з них ліквідаторів – на 214 осіб, евакуйованих – на 19 осіб, тих, хто проживає на територіях радіоекологічного контролю – на 2064 особи. Чисельність осіб, які народилися від батьків I-III групи первинного обліку, зменшилося на 891 особу.

Повнота охоплення профілактичними оглядами впродовж останніх років залишається майже на одному рівні: 2015 року – 97,6% 2016

року – 96%. З числа оглянутих повнота охоплення профілактичними оглядами серед дорослих склала відповідно 96,5% і 95,4%; дітей – 100%. Серед оглянутих торік виявлено 99,7% хворих, з них дорослих – 83%, дітей – 74%. Найбільше число хворих виявлено серед ліквідаторів – 100%, евакуйованих – 93%, проживаючих на територіях

радіоекологічного контролю – 82,1%, дітей – 77,1%. Минулого року проліковано 99,7%. Здебільшого лікувалися амбулаторно – 94,2 % хворих, у стаціонарі – 10,6%, у санаторно-курортних закладах – 1%.

Аналізуючи статистичні дані, що характеризують стан здоров'я серед дорослого потерпілого населення, можна зауважити поступове його погіршення. Поширеність захворювання за період 2011-2016 років загалом зросла на 3,1%. Серед окремих класів хвороб за зазначений період серед дорослого потерпілого контингенту внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС спостерігається зростання поширеності новоутворень хвороб крові та кровотворних органів, хвороб ендокринної системи, хвороб ока та додаткового апарату, хвороб органів дихання, хвороб органів травлення. У структурі поширеності хвороб на першому місці – хвороби системи кровообігу (40,6%), на другому – хвороби органів дихання (15%), на третьому – хвороби органів травлення (12,7%).

Незважаючи на зниження первинної інвалідності на Чорнобильській АЕС, спостерігається зростання інвалідності внаслідок новоутворень, у тому числі злоскісних. У структурі первинної інвалідності серед дорослого потерпілого

населення новоутворення складають – 60%, хвороби системи кровообігу – 40%. Станом на 1 січня 2016 року на обліку перебуває 984 інваліди, які мають першу категорію. Смертність серед дорослого населення потерпілого внаслідок аварії щороку збільшується. Серед дитячого населення потерпілого внаслідок аварії на Чорнобильській

АЕС, навпаки, спостерігається зниження поширеності хвороб і захворюваності. У структурі поширеності хвороб на першому місці – хвороби органів дихання, на другому – хвороби крові, на третьому – хвороби ендокринної системи, на четвертому – хвороби органів травлення й останнє місце займають новоутворення.

Як розповіла Олександра Юровська, й надалі необхідне довгострокове скринінгове обстеження осіб, які на час аварії були у дитячому та підлітковому віці й проживали на територіях, забруднених радіоактивним йодом. Тим більше, що за науковим прогнозом післядія «чорнобильського» йоду триватиме ще майже 10 років. Міністерство охорони здоров'я України разом з тодішнім Міністерством надзвичайних ситуацій та Національною академією медичних наук розробило та затвердило спільний наказ від 29 січня 2010 р. №62/45/5 «Про вдосконалення ендокринологічної допомоги потерпілим внаслідок Чорнобильської катастрофи», яким передбачено обов'язкові огляди осіб, які на час Чорнобильської катастрофи були у дитячому та підлітковому віці (1968-1986 рр. народження), та осіб, які зазнали опосередкованого опромінення щитоподібної залози під час внутрішньоутробного розвитку.

Наказом визначено головний науково-методичний, консультативний та лікувальний заклад країни щодо координації наукових пошуків з проблем патології ендокринної системи в осіб 1968-1986 років народження – ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин імені В.П. Комишаренка НАМН України».

Україна завжди належала до країн з пріоритетним розвитком використання ядерної енергії. Так, з початку 30-х років минулого століття були розгорнуті ядерні дослідження, а з кінця 40-х років – промисловий видобуток та збагачення урану. Застосування ядерних технологій супроводжувалися неконтрольованим збільшенням опромінення персоналу та населення при відставанні медичного захисту. Найдраматичнішим прикладом цього стала Чорнобильська катастрофа.

Основними пріоритетами України у подальшому повинні бути: відновлення розробки та затвердження загальнодержавної програми подолання наслідків Чорнобильської катастрофи до 2020 рр.; фінансування у повному обсязі державних бюджетних програм: «Комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високоартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Радіологічний захист населення та екологічне оздоровлення території, що зазнала радіоактивного забруднення». Продовження робіт із щорічної диспансеризації осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи у спеціалізованих закладах охорони здоров'я. Продовження довгострокового скринінгового обстеження осіб, які на час аварії були у дитячому й підлітковому віці та проживали на територіях, що зазнали забруднення радіоактивним йодом.

Система охорони здоров'я, її лікувально-профілактичні заклади, медичні працівники докладають зусиль для максимального забезпечення хворих постраждалих лікувально-профілактичною допомогою. Проте слід зазначити, що коштів державного та місцевого бюджетів не вистачає для повного забезпечення потреб постраждалих ефективними лікувальними заходами, з року в рік зменшуються видатки на пільгове забезпечення постраждалих лікарськими засобами. Такі негаразди негативно позначаються на моральному становищі постраждалих, затримують терміни отримання медичної допомоги, збільшують кількість звернень громадян зазначених категорій до центральних органів виконавчої влади.

ЦІЛЮЩІ ВЛАСТИВОСТІ КРОПИВИ НАВЕСНІ

ТРАВОНАЇ ВВАЖАЮТЬ КРОПИВУ НАЙЛІПШИМ ЗАСОБОМ ДЛЯ ОЧИЩЕННЯ КРОВІ. КАЖУТЬ, У СТАРОВИНУ ЦІЛИТЕЛІ, ПОБАЧИВШИ КРОПИВУ, ЗНИМАЛИ ГОЛОВНИЙ УБІР І КЛАНЯЛИСЯ ЇЙ – ДЯКУВАЛИ ЗА ЗДАТНІСТЬ ДОПОМАГАТИ ЗА БАГАТЬОХ ХВОРОБ. ЗУСТРИТИ ЦЮ РОСЛИНУ МОЖНА ВСЮДИ, ОДНАК ВОНА БІЛЬШЕ ЛЮБИТЬ ВОЛОГИЙ, УДОБРЕНИЙ ҐРУНТ. У НАС НАЙПОШИРЕНІШИМИ Є ДВА ВИДИ КРОПИВИ – ДВОДОМНА (URTICA DIODICA) З ВЕЛИКИМ ЛИСТЯМ І ВИСОКИМ СТЕБЛОМ, А ТАКОЖ ДРІБНІША ОДНОРІЧНА КРОПИВА ЖАЛКА (URTICA URENS). ЯК ЛІКАРСЬКИЙ ЗАСІБ ЗДАВНА ВИКОРИСТОВУЮТЬ І ГЛУХУ КРОПИВУ. ВІДОМІ ТРИ ЇЇ ВИДИ – БІЛА ГЛУХА КРОПИВА (LAMIUM ALBUM), ПУРПУРОВА (БОРДОВОГО ВІДТІНКУ) (LAMIUM PURPUREUM) І ЖОВТА (GALEOBDELON LUTEUM). ЗБИРАЮТЬ НАВЕСНІ ВСЮ КВІТУЧУ РОСЛИНУ ЧИ ЛИШЕ КВІТИ. ЇХ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ДЛЯ ПРИГОТУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ І НА КУХНІ – У СИРОМУ ТА СУШЕНОМУ ВИГЛЯДІ.

Застосовували кропиву з давніх часів для поліпшення кровообігу. Римські легіонери під час навчань і походів шмагали себе кропивою по руках і ногах. Так само чинили люди, які страждали від ревматизму. Із кропиви робили нитку, яка йшла для виготовлення одягу, підстилок. Казкова принцеса, яка плете для своїх зачарованих братів сорочки з кропиви, – не вигадка, а радше данина поваги цілющій рослині. Вона не лише лікує, а й знімає злі чари. Ще й зараз у селах вішають біла порога пучок цієї рослини – для охорони від «лихого ока».

Цікавилися кропивою й науковці. З'ясували: вона містить велику кількість хлорофілу, дубильних речовин, глюкокініни (спричиняють зниження цукру в крові), целюлозу, безліч мінералів. Це – магній, кремній, фосфор, залізо, кальцій тощо. Є в кропиви білки рослинного походження, сахариди. Тут же – вітаміни групи В, велика

кількість вітаміну С, фітонциди, фітогормони та інші.

Щоб заготовити насіння, в кропиви зрізають верхівки й пізнє листя. Сушити її краще в перевернутому положенні, стебла не викидати, адже в них містяться основні мікроелементи для зміцнення кісток, зубів, судин.

Кропива належить до рослин з яскраво вираженими лікувальними властивостями. Допомагає в разі внутрішніх кровотеч, служить сечогінним і жовчогінним засобом, тонізує. Стимулює гормональну діяльність. Насінням кропиви лікують бронхіальну астму й інші захворювання органів дихання. Коріння рослини показане за діабету, атероск-

лерозу, ревматизму. Листя, особливо сік з нього, очищає кров і допомагає в разі екземи, псоріазу, алергії, знімає свербіж. Весняна кропива допомагає поліпшити загальний обмін речовин в організмі.

Цю рослину зазвичай ошпарюють, адже за температури 80°C нейтралізуються речовини, що дають жалкий ефект. У наш час екстракт кропиви входить до складу зубних паст, шампунів, кремів, інших лікувальних і косметичних засобів.

Кропиву рекомендують для лікування в разі анемії, атеросклерозу, м'язового та суглобового ревматизму, водянки, шкірних екзем, які зудять, як засіб, що підвищує виділення молока в матерів-годувальниць, у разі захворювань жовчних шляхів і печінки, за геморою, закріпив, шлункових колюк, розладів травлення. Листя кропиви в разі зовнішнього застосування сприяє швидшому загоєнню ран. Зовнішньо застосовують у вигляді настою для компресів і в разі

опіків першого ступеня, а також за випадання волосся.

Настій листя: 1 ст. л. подрібненого листа заливають 1 склянкою окропу, настоюють 10-15 хв., проціджують та охолоджують. Приймати настій до їди за 15-20 хв.

Свіжий сік кропиви дає кращий ефект, ним можна замінити відвар у всіх випадках (30-40 крапель на день за 20 хв. до їди).

У разі кровотеч, особливо носових, п'ють свіжий сік кропиви дводомної по 1 ч. л. тричі на день. Соком також можна промивати ніс, його п'ють і за рясних менструацій.

Кропива – чудовий та перевірений засіб у разі випадання волосся. Сік свіжої кропиви втирають у шкіру голо-

пагони й листя подрібнюють ножем і складають у слоїки, пошарово пересипаючи сіллю з розрахунку 50 г солі на 1 кг кропиви. Зберігають у холодному місці. Використовують узимку для супів і борщів.

Також можна приготувати суху заправку до супів і салатів, посушити промите листя та стебла кропиви, перетерти через ситечко, можна додати сіль і зберігати в скляному посуді. Посипати готові страви чи наприкінці варіння.

Свинячий окіст, фарширований кропивою: 1,5 кг свинячого окосту, сіль, перець, кмин, часник, 300 г кропиви, 4 яєць, цибуля, борошно. Вирізати серцевину окосту, середину посолити й поперчити. Приготувати фарш: вирізане м'ясо посікти, змішати з подрібненою кропивою й порізними вареними яйцями. Начинку посолити, поперчити, додати до смаку інші спеції, кріп, петрушку, карі тощо. Фарш вкласти в окіст, обмазати тістом чи зашити ниткою, окіст посипати кмином і часником. Випікати до готовності. Подавати, розрізавши на шматки. На гарнір приготувати картоплю.

Налисники з кропивою та сиром. Тісто: 120 г борошна, 5 ст. л. вершкового масла, 240 мл молока, сіль. Начинка: 300 г молочної кропиви, цибулина, часник, олія, 200 г сиру (на кшталт сулугуні, бринза), 2 ст. л. волоських горіхів, сіль.

Соус: 50 г борошна, 20 г гірчиці, 150 г сиру, 100 мл молока, 2 ст. л. горіхів. 3 борошна, масла та молока

приготувати тісто й спекти млинці звичайним способом. Приготувати фарш: на олії посмажити цибулю, додати на пательню подрібнену кропиву, посолити, поперчити, стускувати. Охоложену масу змішати з тертим сиром і подрібненими горіхами. Наповнити млинці й скласти їх на змащену жиром пательню. Приготувати соус: борошно змішати з молоком і гірчицею, додати сир і волоські горіхи. Залити сумішшю млинці та поставити в духовку на 15 хв. Перед подаванням можна посипати млинці подрібненими волоськими горіхами.

Усі види глухої кропиви розрізняються за дією на організм. Біла допомагає в разі алергії та хвороб шлунка. Червона впливає на кров, жовта лікує урологічні проблеми, переважно в чоловіків. У всіх трьох у квітах містяться холін, біогенні амінокислоти, флавоноїди, вітаміни, дубильні речовини. Удосталь тут мінеральних елементів і фітогормонів.

Чай з весняних пагонів глухої кропиви вважають кровоочисним засобом, використовують для лікування хронічних шкірних хвороб, проблем сечового міхура, нирок, простати. Усі види кропиви, а особливо біла глуха, допомагають у разі бронхіальної астми, очищають легені. Крім того, ця унікальна рослина здатна полегшувати стан депресії та безсоння.

Зібрані квіти глухої кропиви рекомендують сушити, розтирати в порошок і зберігати в щільно закритому посуді. Додавати до різних страв по 2-3 г.

Глуху кропиву призначають у разі фурункульозу, шкірних висипань, екземи, опіків, для полоскання порожнини рота за ангіни. Ванночки з настоєм квіток і листя корисно приймати в разі геморою. Для посилення тонізувальних властивостей глуху кропиву комбінують з деревієм.

Листя цієї рослини можна збирати протягом усього вегетативного сезону. Воно послужить приємною добавкою до салатів. У ньому багато кальцію, який зрідка міститься в рослинах, а також магнію, фосфору, калію, заліза. Листя глухої кропиви також є джерелом каротину, вітаміну С, вітамінів групи В, має приємний смак і запах. Завдяки всім цим властивостям листя кропиви корисно використовувати під час приготування супів.

Настій квітів: 4-6 ч. л. сировини заливають 2 склянками окропу, тримають на водяній бані 15 хв., охолоджують 45 хв., проціджують через 2-3 шари марлі й доводять об'єм перевареною водою до початкового. Приймають рівними порціями протягом доби.

Відвар листя: 30 г сировини заливають 1 л гарячої води, кип'ятять на водяній бані 10 хв., проціджують гарячим і доводять об'єм перевареною водою до початкового. Приймають по 1 ст. л. 4-5 разів на день до їди. У разі болю одночасно проводять спринцювання цим же настоєм.

Настій квіток і листя: 1 ст. л. сировини заливають 1 склянкою гарячої води, кип'ятять на водяній бані 15 хв., охолоджують і проціджують. Приймають по півсклянки 4-5 разів на день до їди.

Сік зі свіжих надземних частин рослини: кропиву ретельно промивають холодною водою, ошпарюють окропом, розрізають на частини й мелють на млинку для м'яса. Сік відтискують через щільну тканину й кип'ятять 3-5 хв. Приймають по 1 ст. л. чотири рази на день під час їди чи використовують у вигляді примочок.

ДАТА

4 травня 55-річчя відзначила медсестра офтальмологічного відділення Євгенія Станіславівна ДАНЧУК. Друзі щиро вітають ювілярку і бажають:

У вас минає славна дата,
Прожито стільки щедрих днів,
Отож дозвольте привітати
І побажати сотню літ!
Хай кожен день дарує
радість,
Хай сонце світить Вам
завжди,
Роки ніколи хай не старять
І не приносять в дім біди!
Хай світить Вам щаслива
доля,
Хай обминає Вас журба,
Бажаєм вам на видноколі
Блаженства, миру і добра!

9 травня свій ювілей святкувала медична сестра фізіотерапевтичного відділення Любов Вікторівна ГУК. Колеги просили через нашу газету передати їй такі слова вітань:

Ювілей — це найкраща
пора:
І квітує, й сміється життя,
Неповторність променей
І тільки радість несе кожна
мить!
Тож нехай так буде
завжди —
Щодня квітнуть щастя
сади!
У всьому — успіхів і процвітання!
Хай здійсняться мрії й усі
бажання!
Від щирого серця — щастя
земного
І сонячних днів, і веселих
пісень,
Міцного здоров'я і неба
ясного,
І все це тобі —
у народження день!

НАГОРОДА

**ЗА ГУМАНІСТІВ І МИЛОСЕРДЯ
НАГОРОДЖУВАТИМУТЬ
ОРДЕНОМ СВЯТОГО
ПАНТЕЛЕЙМОНА**

**Андрій ПАЛАМАРЧУК,
голова Тернопільського
осередку ГО «Українська
ліга сприяння розвитку
паліативної та хоспісної
допомоги»**

Цього року започатковують громадську відзнаку за гуманність та милосердя «Орден Святого Пантелеймона». Хоча нагорода вже пише власну історію з 2009 року. Саме тоді Міністерство охорони здоров'я запровадило в Україні захожувальну відзнаку «Хрест Пантелеймона Цілителя». Орден вручали за видатні особисті заслуги та сприяння розвитку галузі охорони здоров'я й медичної науки, в благодійній, гуманістичній та громадській діяльності, а також за інші здобутки на ниві охорони фізичного та духовного здоров'я українців. Цієї відзнаки удостоїлися понад двадцять видатних вчених, лікарів, громадських і благодійних діячів, представників духовенства, серед яких такі визначні особистості, як Микола Амосов (посмертно), Олександр Шалімов (посмертно), Любомир Пиріг, Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, Блаженніший митрополит Київський і всієї України Володимир, Глава Української греко-католицької церкви Блаженніший Любомир (Гузар) та інші.

Треба сказати, що зніціював цю нагороду 2009 року саме тодішній міністр охорони здоров'я України Василь Князевич за погодженням і благословенням представителів трьох найбільших християнських Церков. Країна добре знають Василя Михайловича. Адже він тривалий час працював у нашій області: спочатку головним лікарем Яблунівського протитуберкульозного диспансеру, відтак — головним лікарем Буцацького району, Тернопільського обласного протитуберкульозного диспансеру, очолював управління охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації. Нині Василь Князевич — голова правління громадської організації «Українська ліга розвитку паліативної та хоспісної допомоги».

Громадська відзнака за гуманізм і милосердя «Орден Святого Пантелеймона» дотримується основоположних засад заснування цієї державної нагороди 2009 року. Вона має професійно-фахову спрямованість, її присуджуватимуть за гуманістичну й благодійну діяльність у галузі охорони здоров'я, спрямовану на духовний та фізичний розвиток української нації та формування суспільства з високим духовно-моральним обличчям.

Орден Святого Пантелеймона вручатимуть тим, хто володіє високими професійними й духовно-моральними якостями та має видатні особисті заслуги у царині охорони здоров'я, а також у доб-

рочинній, гуманістичній та громадській діяльності.

Відзнаку щороку присуджуватимуть одному номінантові від кожної області у п'яти номінаціях: «Кращий лікар», «Кращий медик», «Новатор охорони здоров'я», «Міжнародне співробітництво у галузі охорони здоров'я» та «Служіння суспільству».

Урочиста церемонія нагородження щорічно відбуватиметься 9 серпня — у День Святого великомученика та цілителя Пантелеймона.

Кандидатури на відзначення орденом Святого Пантелеймона можуть подавати Асоціації медичних працівників, громадські організації, які працюють в сфері охорони здоров'я, пацієнтські організації, лікувально-профілактичні установи різних форм власності, наукові медичні установи. Інформацію про це треба надсилати у Тернопільську регіональну експертну раду, яку нещодавно створили. До її складу

Орден Святого Пантелеймона

увійшли лікарі, представники медуніверситету, управління охорони здоров'я, церков, засобів масової інформації. Колективи вже можуть подавати на електронну адресу регіональної експертної ради panteleimon.ternopil@gmail.com резюме кандидата та рекомендації, не менше трьох на вибір.

Кандидатів відбирає спочатку регіональна, потім — національна експертні ради, а завершує відбір Поважна рада, до якої увійшли відомі в країні академіки, релігійні діячі, політики.

Члени Тернопільської регіональної експертної ради на чолі із завідувачем кафедри хірургії навчально-наукового інституту післядипломної освіти Тернопільського державного медичного університету ім. Івана Горбачевського, професором Ігорем Дзюбановським розглядатимуть подані до 1 червня цього року кандидатури номінантів та надавати дані про них до національної експертної ради.

Ще трохи довідкової інформації: 3-18 червня — регіональний відбір кандидатів. 20 червня-10 липня — відбір кандидатів національного експертною радою. 10 липня — оголошення кандидатів. 2-8 серпня — Поважна рада конкурсу проведе остаточний відбір переможців. 9 серпня — урочисте нагородження в Києві. Про процедуру відбору та нагородження можна дізнатися також за тел. 044-482-36-75, 097-301-30-34.

СМІШНОГО!

Висновок у карточці пацієнта: якщо медицина безсила — хворий буде жити!

Здоров'я — це коли все болить, але ще є сили, щоб не йти до лікаря.

Глухий хірург наркоз не засотосує.

Пацієнтка:
— Лікарю, у мене болить голова.
— А я ні на що й не претендую!

Хлопець вступає до медичного університету, на медфакультет, спеціальність: «гінекологія».

Його запитують:
— А що це — ваш прадід гінекологом був, дід, батько — династія?

— Ні, надивитися не можемо.

І НАСАМКІНЕЦЬ...

**У СЕРЦІ ЛЮДИНИ
ЗНАЙДЕНИЙ ВБУДОВАНИЙ
«ДЕФІБРИЛЯТОР»**

Імунні клітини, що живуть у серці людини та ссавців, можуть проводити струм і вмюють виробляти електричні імпульси, допомагаючи серцю при появі збоїв у роботі його м'язів.

«Коли ми вперше виміряли напругу та побачили, що макрофаги ритмічно заряджаються й розряджаються, тільки тоді я зрозумів, що ці клітини не ізолюють серцевий м'яз від навколишнього середовища, а, навпаки, допомагають йому проводити струм. Тепер нам потрібно продумати, як запалення в серці впливають на роботу цих клітин і те, як вони проводять струм», — заявив Маттіас Нарендорф з Гарвардського університету (США).

Серце людини та тварин є унікальним органом, чийі клітини можуть одночасно спонтанно виробляти електричні імпульси й скорочуватися, не вимагаючи для цього постійного потоку «команд» зі спинного чи головного мозку. Імпульси струму виробляють так звані «клітини-водії», а кардіоміоцити, м'язові клітини, використовують їх для того, щоб скорочуватися чи розслаблятися в потрібні моменти часу.

Більшість клітин серця з'єднано одна з одним особливими білковими «проводами», так званими щільними контактами, які допомагають їм синхронізувати свою роботу та правильно перекачувати кров через передсердя й шлуночки. Порухення в роботі «клітин-водіїв» і цих контактів, як правило, призводять до розвитку серцевої недостатності та інших серйозних проблем зі здоров'ям.

Нарендорф і його колеги випадково виявили, що у передачі цих сигналів беруть участь не тільки самі м'язи серця, але й імунні клітини-макрофаги. Як розповідає біолог, макрофаги

завичай присутні в запалених або заражених тканинах тіла, проте в серці вони чомусь живуть постійно.

Намагаючись зрозуміти, що вони там роблять, вчені виростили декількох мишей, в чийі серцях макрофаги відсутні, і перевірили, як серце тварин буде вести себе під навантаженням. Результати цього експерименту були несподіваними — робота серця не покращилася, а погіршилася. Серцебиття сповільнилося, а на електрокардіограмі вчені зафіксували серйозні порушення.

Такий результат змусив команду Нарендорфа уважно вивчити, як були розподілені макрофаги в серці нормальних мишей. З'ясувалося, що велика частина імунних клітин перебувала на перегородках між шлуночками та передсердями, де знаходяться точки, звідки електричні імпульси, що виробляються «клітинами-водіями», поширюються його м'язами.

Звернувшись за допомогою до електрофізіологів, Нарендорф вивчив електричні властивості цих макрофагів і виявив, що вони виробляють струм і могли виступати як додаткові «дроти», що з'єднують кардіоміоцити за допомогою своїх власних щільних контактів. Таким чином, вони допомагають серцевому м'язу скорочуватися, навіть якщо частина його клітин втратила контакт з «центром» при різних порушеннях в роботі серця.

Відкриття такої несподіваної функції макрофагів у серці, як зазначає Нарендорф, змусило його команду задуматися, чи можуть ці клітини бути замішані у розвитку хвороб серця, пов'язаних з порушенням його електропровідності. Відповідно, пригнічуючи або стимулюючи макрофаги, можна змусити серце «полагодити себе», не вдаючись до хірургічного втручання.

Відповіді на сканворд, вміщений у № 4 (156), 2017 р.

1. Ле. 2. Вишневецький. 3. Курінь. 4. Йод. 5. Лад. 6. Репін. 7. Ода. 8. «Гайдамаки». 9. Ірод. 10. Ян. 11. Аз. 12. Золото. 13. Хорив. 14. Нестор. 15. Стрибог. 16. Осавул. 17. Боян. 18. Гармаш. 19. Осло. 20. Мо. 21. Хорда. 22. Віяло. 23. Ом. 24. Грім. 25. Іа. 26. Стан. 27. «Орлі». 28. Нут. 29. Слуга. 30. Ля. 31. Раб. 32. Гол. 33. Тріск. 34. Ігор. 35. Яга. 36. Мати. 37. Аганіт. 38. Дреговичі. 39. Вага. 40. Рак. 41. Гра. 42. Шана. 43. Наливайко. 44. Арена. 45. Абетка. 46. Брід. 47. Ре. 48. Ксі. 49. Козак. 50. Лет. 51. Чай. 52. Акт. 53. Орач. 54. Мадам. 55. Скаут. 56. Путо. 57. Виклад. 58. Чизель. 59. Ідол. 60. Мамай. 61. Час. 62. Суп. 63. «Чайка». 64. Астенія. 65. Як. 66. Оса. 67. «Ту». 68. Мушкет. 69. Ра. 70. Зерно. 71. Печ. 72. Ура. 73. Аршин. 74. Мазеп. 75. Ай. 76. Ар. 77. Еней. 78. Холоп. 79. Кіш. 80. Річ. 81. Гуно. 82. Ірис. 83. Ему. 84. Погоня. 85. Го. 86. Мур. 87. Агава. 88. ОМО. 89. Мул. 90. Булава. 91. Пара. 92. Во. 93. Руно. 94. Ро. 95. Еритема. 96. Тин. 97. АМО. 98. Короп.